zakochaj się w Warszawie

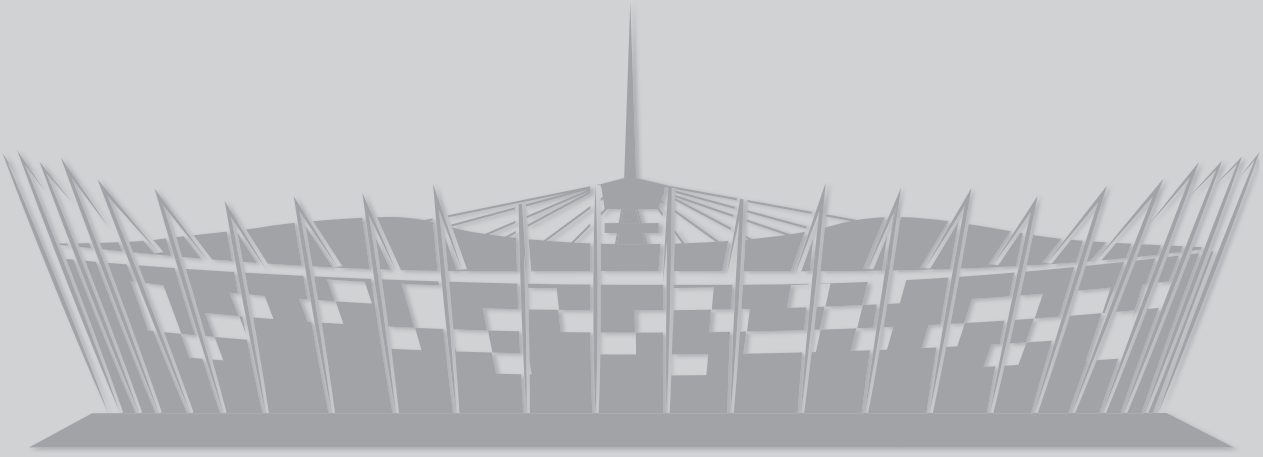

TURYSTYKA W WARSZAWIE

RAPORT 2016

Wstęp 2

Kluczowe dane 3

1. Warszawa – wybrane informacje społeczno-gospodarcze 4

2. Dostępność komunikacyjna 8

3. Baza noclegowa 12

4. Atrakcje turystyczne 16

5. Atrakcyjne przestrzenie miejskie 20

6. Charakterystyka ruchu turystycznego 24

7. Przemysł spotkań 28

8. Wizerunek Warszawy 32

Źródła 36

Skuteczne zarządzanie miastem to przede wszystkim tworzenie możliwości korzystania z przestrzeni miejskiej przez różne grupy jego użytkowników: nie tylko mieszkańców, ale też turystów i świat biznesu. Warszawa, jako **miasto intensywnego rozwoju i kreatywności**, z roku na rok coraz lepiej odpowiada na różnorodne potrzeby.

Jedną z nich jest niewątpliwie poszukiwanie bogatej oferty kulturalnej. W Warszawie turyści mają do dyspozycji szeroki wachlarz ciekawych wydarzeń: począwszy od kameralnych klasycznych recitali, przez spektakle teatralne i plenerowe pokazy laserowe, aż po wielotysięczne koncerty muzyki rozrywkowej. Wiele imprez, jak Koncerty Chopinowskie w Łazienkach Królewskich czy Noc Muzeów, jest darmowych, każdy ma więc szansę na kontakt z kulturą na najwyższym poziomie.

Turyści szukają także miejsca odpoczynku i rekreacji, a tych w Warszawie nie brakuje. Tętniące życiem brzegi Wisły, kilkadziesiąt miejskich parków, siłownie plenerowe i stadiony, imprezy sportowe – to wszystko sprawia, że miasto jest idealnym miejscem na relaks i aktywność fizyczną. Do dyspozycji jest też **coraz więcej ciekawych przestrzeni miejskich**, które łączą w sobie funkcje rozrywkowe, gastronomiczne i handlowe. Miejsca takie jak Hala Koszyki, Targ Śniadaniowy czy Nocny Market przyciągają zarówno mieszkańców, jak i gości z całego świata, stając się wizytówką miasta otwartego i dynamicznego.

Warszawa to także miasto atrakcyjne dla ludzi biznesu. Rozwinięta infrastruktura, kapitał ludzki i nowoczesna powierzchnia biurowa przyciągają do stolicy Polski coraz więcej międzynarodowych korporacji i organizatorów wielkich wydarzeń. Ale miejsce dla siebie znajdują tu także początkujący przedsiębiorcy, w tym startupy z branży technologicznej i kreatywnej. W naszym mieście mogą liczyć nie tylko na twórczą atmosferę, ale i na realne wsparcie.

Warszawa z roku na rok rozwija się i tworzy nowe przestrzenie spotkań, pracy i rozrywki. Dzięki temu staje się **coraz bardziej atrakcyjnym miejscem dla turystów** – niezależnie od ich potrzeb i motywów przyjazdu. Liczby przedstawione w tym raporcie mówią same za siebie!

Szacunkowa liczba przyjazdów turystów i odwiedzających jednodniowych

9 646 000
Przyjazdy turystów łącznie

11 147 000
Przyjazdy odwiedzających jednodniowych łącznie

2 733 000
Przyjazdy turystów zagranicznych

6 913 000
Przyjazdy turystów krajowych

154 000
Przyjazdy odwiedzających jednodniowych zagranicznych

10 992 000
Przyjazdy odwiedzających jednodniowych krajowych

Przyjazdy turystów i odwiedzających jednodniowych łącznie
20 793 000

Przyjazdy turystów i odwiedzających jednodniowych zagranicznych wg krajów (top 10)

12%	11%	7%	6%	6%	6%	4%	4%	4%	3%
Wlk. Brytania	Niemcy	Francja	Włochy	Hiszpania	USA	Litwa	Holandia	Szwecja	Izrael
349 200	**325 800**	**212 600**	**185 300**	**169 700**	**167 800**	**119 000**	**111 200**	**109 200**	**81 900**

Najpopularniejsze środki transportu wykorzystywane przez turystów w podróży bezpośrednio do Warszawy

krajowi | zagraniczni

pociąg	samochód	autobus/bus/autokar	samolot
37% | **13%**	**31%** | **7%**	**26%** | **10%**	**6%** | **69%**

Baza noclegowa

ponad **410** obiektów noclegowych, w tym **83** hotele

ponad **36 000** miejsc noclegowych

prawie **3,2 mln** turystów skorzystało z obiektów noclegowych

prawie **5,5 mln** noclegów udzielono turystom w obiektach noclegowych

Najpopularniejsze główne cele wizyt turystów w Warszawie

krajowi | zagraniczni

zwiedzanie zabytków	wypoczynek	odwiedzenie krewnych lub znajomych	poznawanie kultury, historii i miejscowych zwyczajów	sprawy służbowe/ interesy	udział w wydarzeniu kulturalnym
40% | **29%**	**17%** | **24%**	**11%** | **9%**	**9%** | **17%**	**5%** | **7%**	**5%** | **2%**

Największe atrakcje turystyczne w Warszawie w opinii turystów (top 5)

Turyści krajowi:		Turyści zagraniczni:	
34%	Muzeum Powstania Warszawskiego	48%	Stare Miasto
26%	Stare Miasto	16%	Pałac Kultury i Nauki
18%	Łazienki Królewskie	13%	POLIN Muzeum Historii Żydów Polskich
18%	Pałac Kultury i Nauki	10%	Łazienki Królewskie
17%	Centrum Nauki Kopernik	8%	Muzeum Powstania Warszawskiego

8,18
średnia ocena atrakcyjności turystycznej Warszawy według turystów (w skali od 1 do 10)

4,5 dnia
średnia długość pobytu w Warszawie

739 zł
średnia deklarowana kwota wydatków na osobę podczas pobytu w Warszawie

402 zł
turyści krajowi

1 482 zł
turyści zagraniczni

15,4 mld zł
wkład turystyki w PKB Warszawy

8,44
średnia skłonność turystów do zarekomendowania przyjazdu do Warszawy swojej rodzinie/ znajomym (w skali od 1 do 10)

1. WARSZAWA – WYBRANE INFORMACJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

PODSTAWOWE DANE

517,2 km²
powierzchnia*
*stan na 1 I 2016

1 753 977 osób
ludność*
*stan na 31 XII 2016

3 391 osób/km²
gęstość zaludnienia*
*stan na 31 XII 2016

Źródło[1]

WARSZAWA NA TLE WYBRANYCH MIAST[2, 3, 4, 5, 6]

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2016 r. (%)

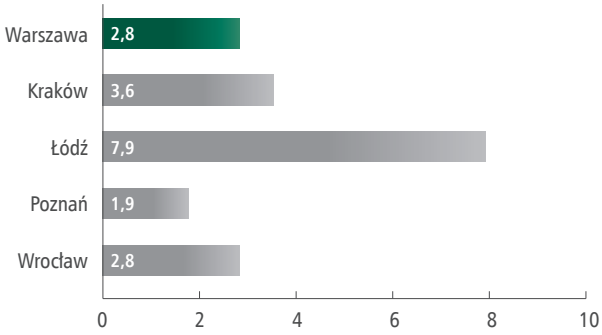

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń-grudzień 2016 r. (zł)

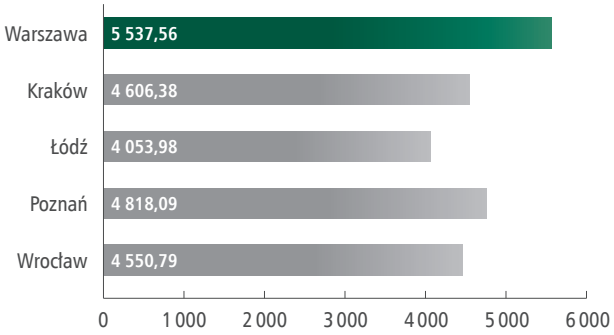

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń-grudzień 2016 r. (tys.)

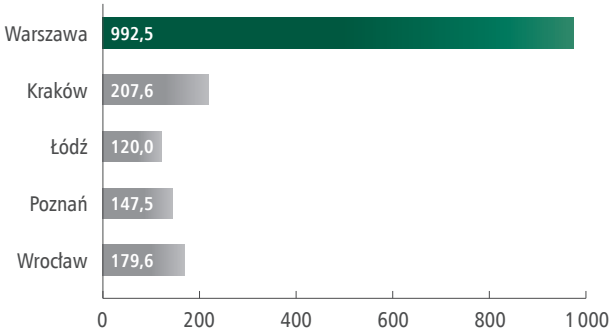

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w końcu grudnia 2016 r. (tys.)

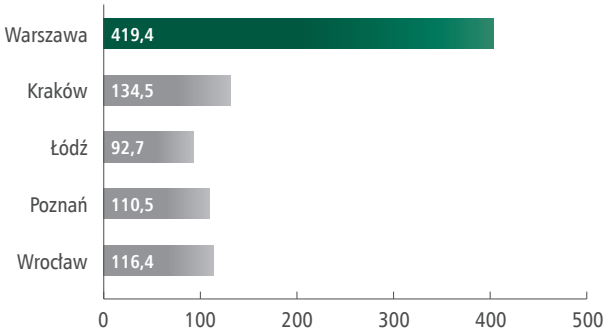

SZACUNKOWY WPŁYW TURYSTYKI NA GOSPODARKĘ WARSZAWY

15,4 mld zł
wkład turystyki w PKB Warszawy

70 125 osób
zatrudnienie w branżach turystycznych w Warszawie

2,4 mld zł
nakłady inwestycyjne na turystykę w Warszawie

0,67%
udział turystyki w dochodach budżetowych m.st. Warszawy

0,04%
udział turystyki w wydatkach budżetowych m.st. Warszawy

Źródło[7]

E-REGI 2016. European Regional Economic Growth Index[8]

Ranking europejskich miast z najlepszymi perspektywami gospodarczymi

20. miejsce

[1. miejsce]
wśród miast Europy Środkowo-Wschodniej

fDi European Cities and Regions of the Future 2016/17. Rankings[9]

Ranking europejskich lokalizacji najbardziej atrakcyjnych dla przyszłych inwestycji zagranicznych

„Major European Cities of the Future 2016/17"
(Największe Europejskie Miasta Przyszłości 2016/17)

4. miejsce
w kategorii „business friendliness"
(przyjazność dla biznesu)

6. miejsce
w kategorii „cost effectiveness"
(efektywność kosztowa)

8. miejsce
w kategorii „human capital and lifestyle"
(kapitał ludzki i styl życia)

8. miejsce
w kategorii „FDI strategy"
(strategia przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych)

„Eastern European Cities of the Future 2016/17"
(Wschodnioeuropejskie Miasta Przyszłości 2016/17)

3. miejsce

fDi Polish Cities of the Future 2015/16[10]

Ranking polskich miast najbardziej atrakcyjnych dla przyszłych inwestycji zagranicznych

1. miejsce
w kategorii „overall"
(ogólnej)

1. miejsce
w kategorii „economic potential"
(potencjał gospodarczy)

1. miejsce
w kategorii „business friendliness"
(przyjazność dla biznesu)

1. miejsce
w kategorii „human capital and lifestyle"
(kapitał ludzki i styl życia)

1. miejsce
w kategorii „connectivity"
(dostęp do infrastruktury komunikacyjnej)

EMEA Investor Intentions Survey 2016[11]

Badanie intencji inwestorów z branży nieruchomości z obszaru EMEA (Europa, Bliski Wschód i Afryka)

6. miejsce

wśród miast, które inwestorzy uważają za najbardziej atrakcyjne w zakresie inwestowania w nieruchomości w 2016 r.

The Global Financial Centres Index 20[12]

Ranking światowych centrów finansowych

45. miejsce

[1. miejsce]
wśród miast z obszaru Europy Wschodniej i Azji Środkowej

Tholons 2016 Top 100 Outsourcing Destinations[13]

Ranking światowych lokalizacji outsourcingowych

25. miejsce

Warszawa w top 3 w kategorii „biggest movers"
(największy awans w rankingu)

Main Streets Across the World 2016/2017[14]

Światowy ranking najdroższych, pod względem stawek czynszu za wynajem, lokalizacji handlowych w poszczególnych krajach

40. miejsce
ulicy Nowy Świat

5 najdroższych lokalizacji handlowych w Warszawie:

ul. Nowy Świat
ul. Chmielna
ul. Marszałkowska
pl. Trzech Krzyży
Al. Jerozolimskie

Sustainable Cities Index 2016[15]

Światowy ranking miast, przygotowany w oparciu o trzy filary zrównoważonego rozwoju: społeczny, gospodarczy i środowiskowy

37. miejsce

[15. miejsce]
w kategorii „people"
(ludzie)

POWIERZCHNIA BIUROWA WARSZAWY

5,05 mln m²	417 700 m²	757 700 m²	23,5-24 euro/m²/miesiąc	13-16,5 euro/m²/miesiąc
zasoby nowoczesnej powierzchni biurowej na koniec 2016 r.	powierzchnia biurowa oddana do użytku w 2016 r.	łączna powierzchnia, na którą podpisano umowy najmu	stawki czynszów nominalnych dla najlepszych powierzchni biurowych w Centralnym Obszarze Biznesu	stawki czynszów nominalnych dla najlepszych powierzchni biurowych w lokalizacjach poza centrum

Źródło[16, 17]

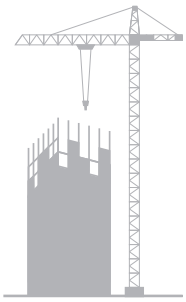

Powierzchnia biurowa w budowie na koniec 2016 r. (skupiona w ponad 60 projektach) wyniosła 855 900 m² – to ponad **dwukrotnie więcej niż w Berlinie, Pradze czy Budapeszcie**[16, 18]

Oddano do użytku kilka znaczących projektów, m.in. Q22 z bryłą zainspirowaną kryształem kwarcu oraz Warsaw Spire, który stał się najwyższym budynkiem biurowym w Polsce i **jednym z najwyższych Europie**[16, 19, 20]

Zasoby nowoczesnej powierzchni biurowej Warszawy na tle wybranych miast na koniec 2016 r.[16, 21]

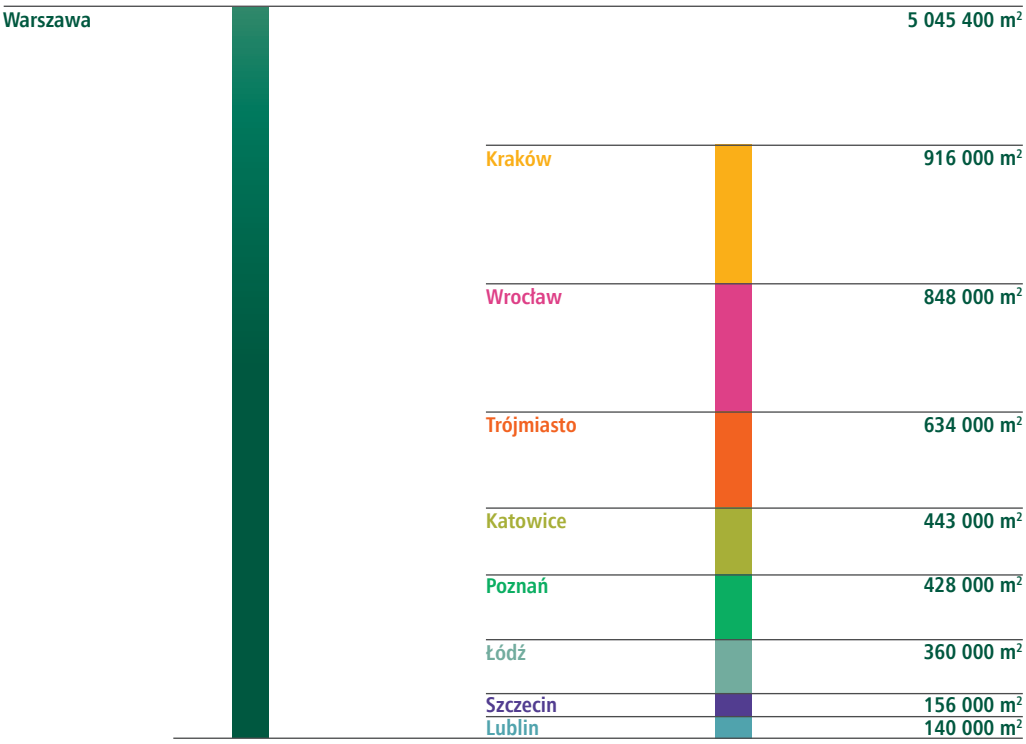

ok. 30%
startupów działających w Polsce powstaje w Warszawie[22]

co 4.
warszawski startup działa w branżach: analitycznej, technologii reklamowych lub FinTech[22]

ponad 100
działających w Warszawie biur coworkingowych – to najwięcej w Polsce[22, 23]

Warszawa to jedno z pierwszych miast w Polsce, które zaczęło inwestować w startupy – powstały dwa miejskie inkubatory przedsiębiorczości:[22]

Centrum Przedsiębiorczości Smolna[22, 24]

- inkubator i coworking, otwarty w 2013 r. na Powiślu
- świadczy usługi dla osób planujących założenie własnego biznesu oraz przedsiębiorców
- organizuje m.in. bezpłatne szkolenia, warsztaty i spotkania networkingowe dla obecnych i przyszłych przedsiębiorców
- oferuje przestrzeń do wynajęcia po preferencyjnych stawkach – m.in. 40 stanowisk w *open space* oraz 3 sale konferencyjne

Centrum Kreatywności Targowa[22, 25, 26]

- inkubator dla przedsiębiorców z sektora kreatywnego, otwarty w 2016 r., zlokalizowany na Pradze
- wspiera startupy, m.in. oferując preferencyjne stawki czynszu za wynajem przestrzeni, organizując szkolenia oraz świadcząc usługi doradcze i informacyjne
- dysponuje 33 pracowniami twórczymi, 6 salami konferencyjnymi, powierzchnią wystawienniczą, przestrzenią do organizacji wydarzeń, *concept storem* oraz czytelnią miejską

Warszawa
15.
miastem w Europie, które wybraliby założyciele startupów, gdyby mieli możliwość ponownego otworzenia biznesu[27]

Warszawa
14.
największym *startup hubem* w Europie wg bloga EU-Startups.com[28]

JAKOŚĆ ŻYCIA W WARSZAWIE

W roku akademickim 2015/2016 w Warszawie:[29]
- działało ok. **70 uczelni**
- studiowało ok. **260 000 osób**, w tym ok. 16 000 cudzoziemców

Ponad **29% obcokrajowców** studiujących w Polsce to studenci warszawskich uczelni[29]

Uniwersytet Warszawski trzeci rok z rzędu na **1. miejscu** w Rankingu Uczelni Akademickich Perspektywy 2016[30]

Warszawa osiągnęła „**bardzo wysoki**" poziom biegłości językowej w EF English Proficiency Index – zestawieniu obrazującym poziom znajomości języka angielskiego[31, 32]

79%	85%	84%	87%	85%	70%
mieszkańców Warszawy, mając możliwość wyboru miejsca zamieszkania, wolałoby mieszkać w Warszawie	mieszkańców Warszawy dobrze ocenia bezpieczeństwo w mieście	mieszkańców Warszawy dobrze ocenia porządek i czystość w mieście	mieszkańców Warszawy dobrze ocenia stan zieleni	mieszkańców Warszawy dobrze ocenia funkcjonowanie komunikacji miejskiej	mieszkańców Warszawy uważa, że Warszawa jest miastem przyjaznym dla rowerzystów

Źródło[33]

2. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

DOSTĘPNOŚĆ LOTNICZA

Przybliżony czas bezpośredniego przelotu do Warszawy[1, 2, 3, 4]

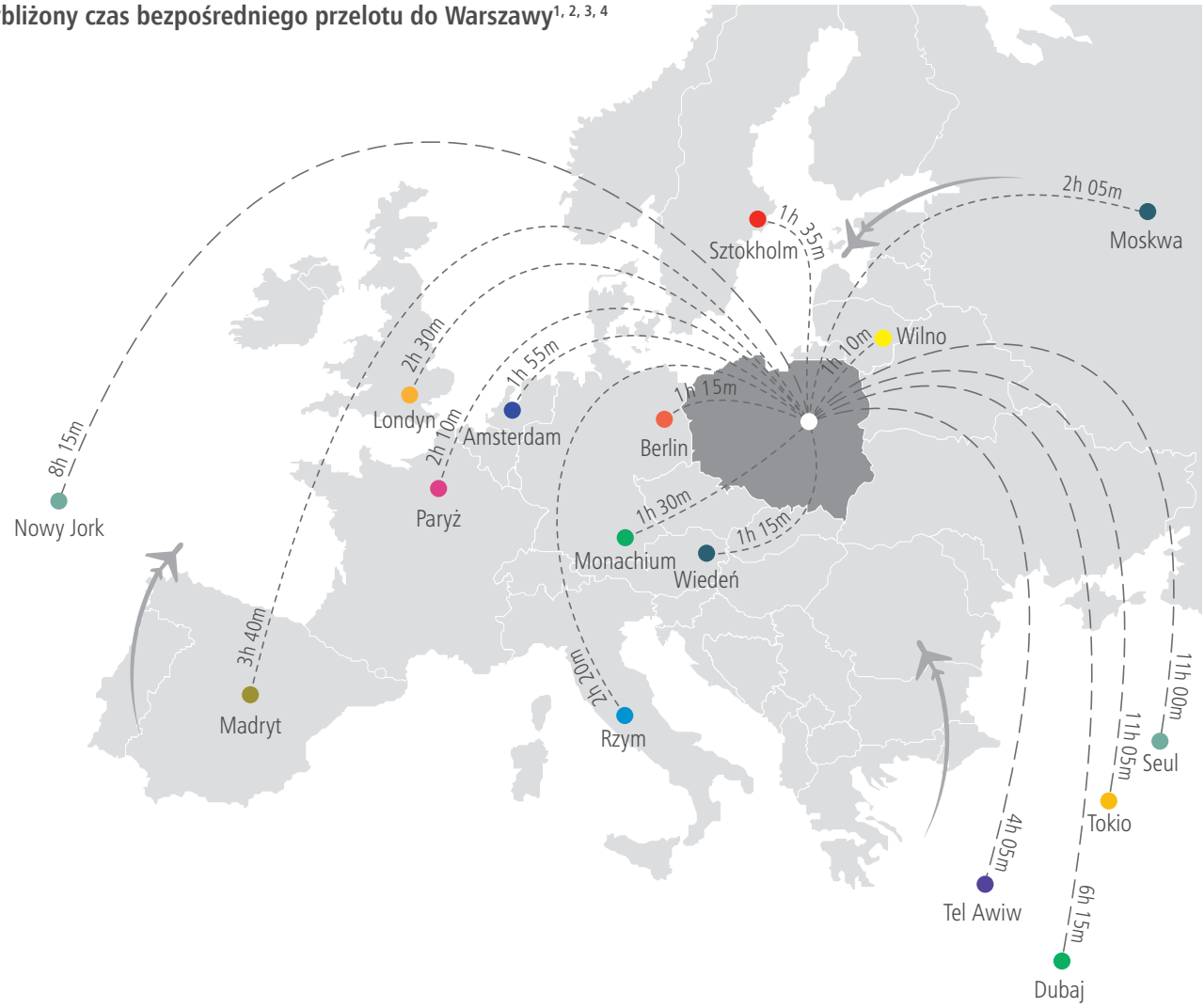

Lotnisko Chopina w Warszawie

12,8 mln
obsłużonych pasażerów

ponad **138 900**
wykonanych operacji lotniczych

176
kierunków lotniczych

38%
udział w rynku lotniczym w Polsce

Źródło[5, 6]

Odległość od centrum Warszawy[7]

Przybliżony czas dojazdu do centrum Warszawy[8]

samochód/taksówka/
Szybka Kolej Miejska

autobus

Best Airports in Europe 2016[9]

Ranking porównujący europejskie lotniska pod względem udogodnień dla pasażerów

11. miejsce

Preludium Executive Lounge uznany przez klientów programu Priority Pass **najlepszym salonem lotniskowym na świecie** w kategorii Best Business Facilities.

Nagroda Priority Pass została przyznana po raz pierwszy polskiemu lotnisku.[11]

„Euro ANNIE" branżowego portalu anna.aero[10]

Zestawienie europejskich lotnisk z największą liczbą nowych połączeń

1. miejsce

Lotnisko Chopina uhonorowane tytułem IDOLA wśród instytucji i firm **przyjaznych osobom niewidomym**.

Uznanie pasażerów z niepełnosprawnościami zyskały udźwiękowione mapy tyflograficzne, ułatwiające poruszanie się po lotnisku osobom niewidomym.[12]

PLL LOT uruchomił bezpośrednie połączenia **z Warszawy do Tokio i Seulu**, a Air China regularne rejsy na trasie **Pekin - Warszawa** – to pierwsze bezpośrednie połączenie azjatyckiego przewoźnika do Polski [13, 14, 15]

Lotnisko Warszawa/Modlin

2,9 mln

obsłużonych pasażerów

blisko **18 300**

wykonanych operacji lotniczych

42

kierunki lotnicze

8%

udział w rynku lotniczym w Polsce

Źródło[6, 16]

Odległość od centrum Warszawy[17]

Przybliżony czas dojazdu do centrum Warszawy[8, 18]

samochód/taksówka/autobus

Ryanair uruchomił **8 nowych połączeń** w sezonie zima 2016/2017, m.in. do Porto, Tuluzy, Walencji i Belfastu[19]

Lotnisko Warszawa/Modlin otworzyło **nowe lokale gastronomiczne** – dużą restaurację zlokalizowaną w budynku przed terminalem, kawiarnię oraz tapas bar[20, 21]

Lotnisko Chopina w Warszawie i Lotnisko Warszawa/Modlin na tle wybranych lotnisk

Obsłużeni pasażerowie – liczba i procentowa zmiana w stosunku do 2015 r.

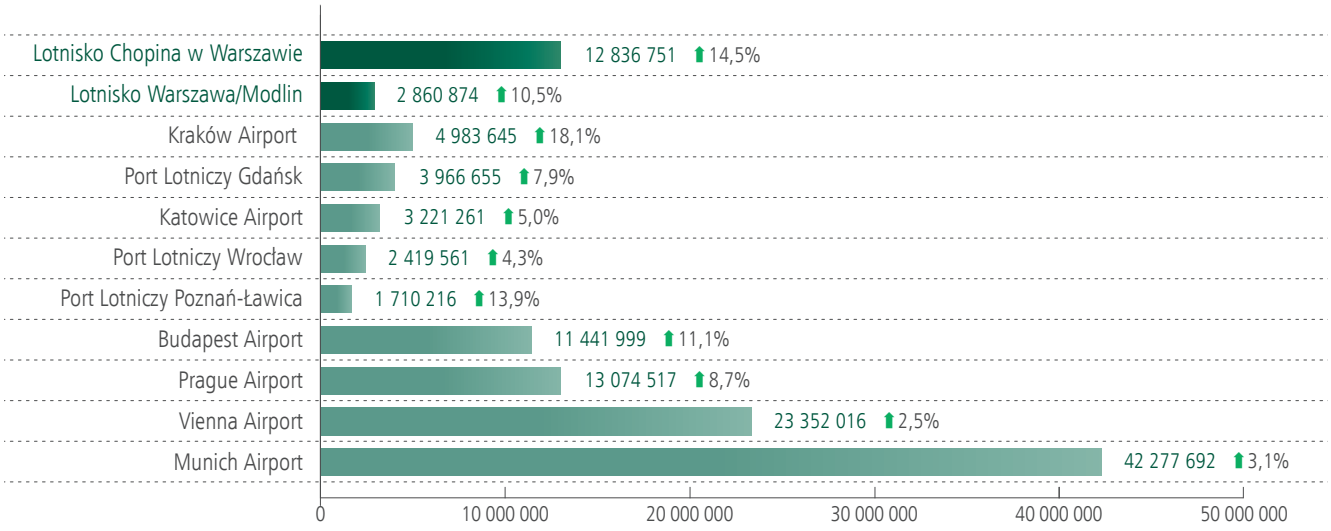

Wykonane operacje lotnicze – liczba i procentowa zmiana w stosunku do 2015 r.

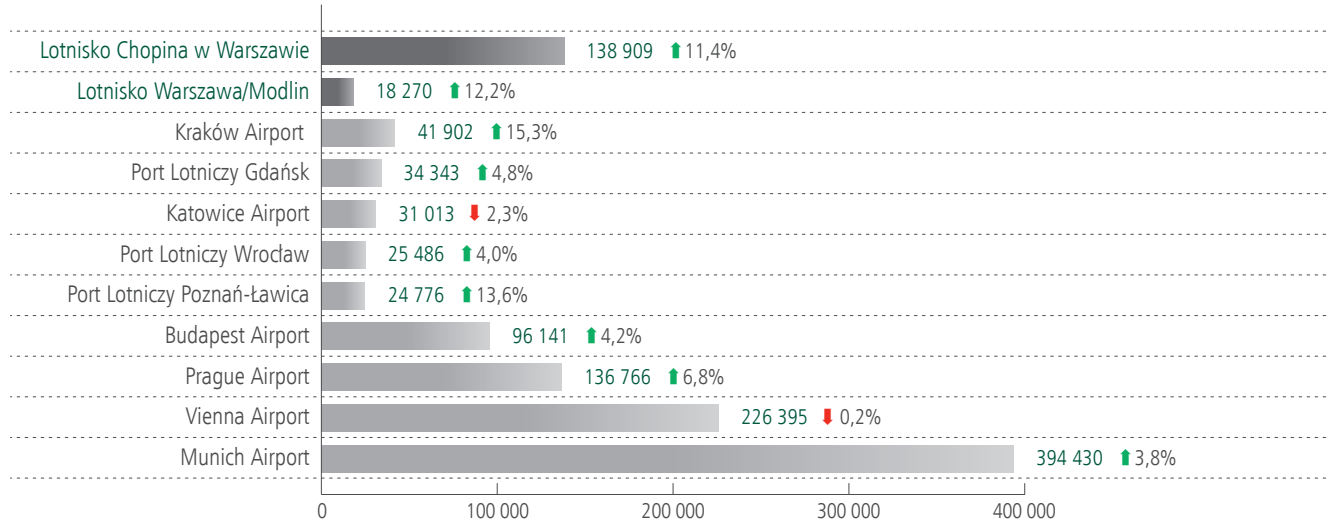

Źródło[5, 16, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30]

DOSTĘPNOŚĆ KOLEJOWA

Czas bezpośredniego przejazdu do Warszawy[31]

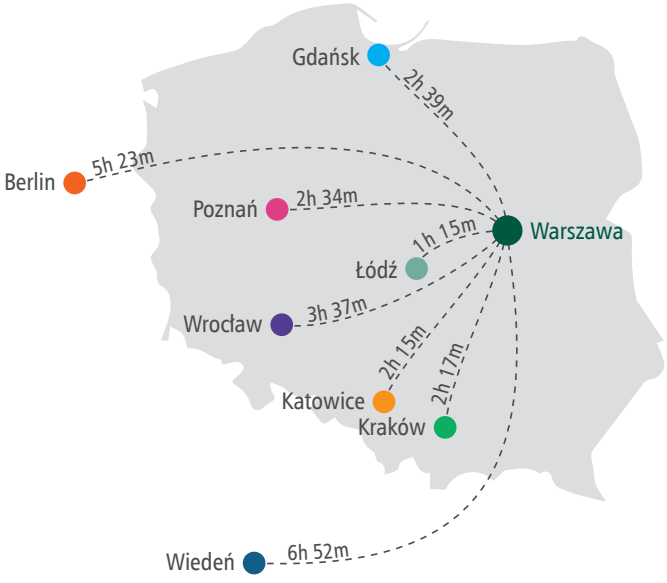

Linia Kraków - Warszawa z najwyższą frekwencją – w 2016 r. na tej trasie podróżowało 2,4 mln osób (to najlepszy wynik w historii PKP Intercity)[32]

Estetyzacja Dworca Centralnego ukończona[33]

- dodatkowa przestrzeń w formie antresoli o nowoczesnym designie, z dostępem do Internetu i gniazdek elektrycznych
- 11 nowych lokali usługowych i 3 wyspy z urozmaiconą ofertą handlowo-usługową w hali głównej dworca

DOSTĘPNOŚĆ DROGOWA[8]

Przybliżony czas dojazdu do Warszawy

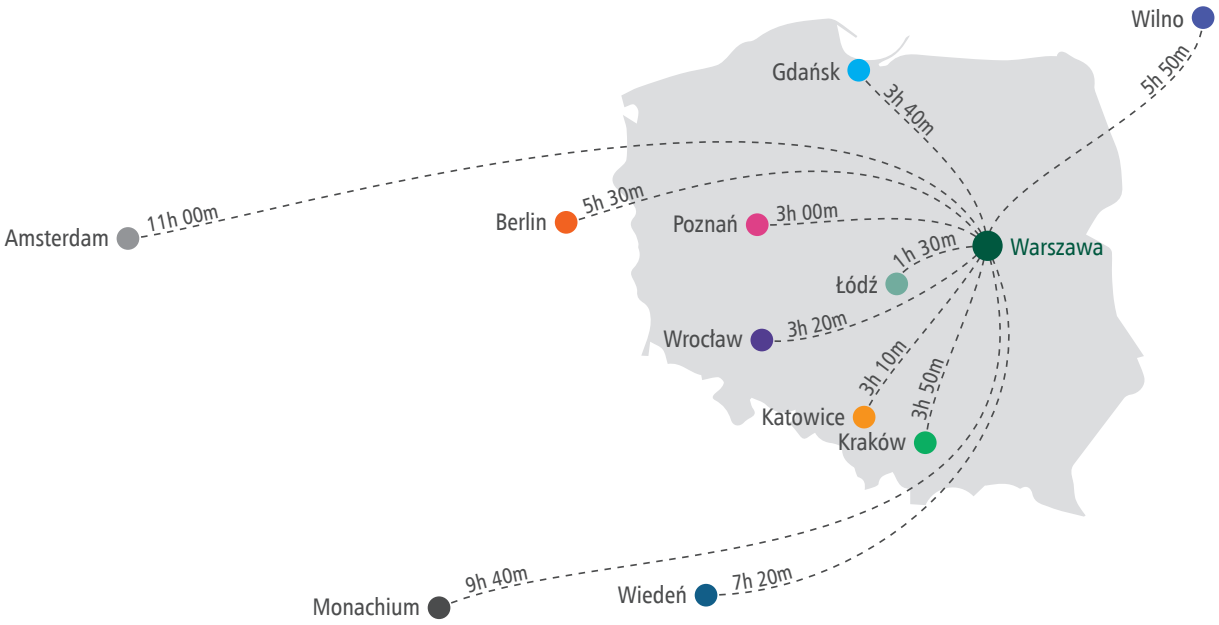

ŚRODKI TRANSPORTU TURYSTÓW DO WARSZAWY[34]

Środki transportu wykorzystywane w podróży bezpośrednio do Warszawy (%)

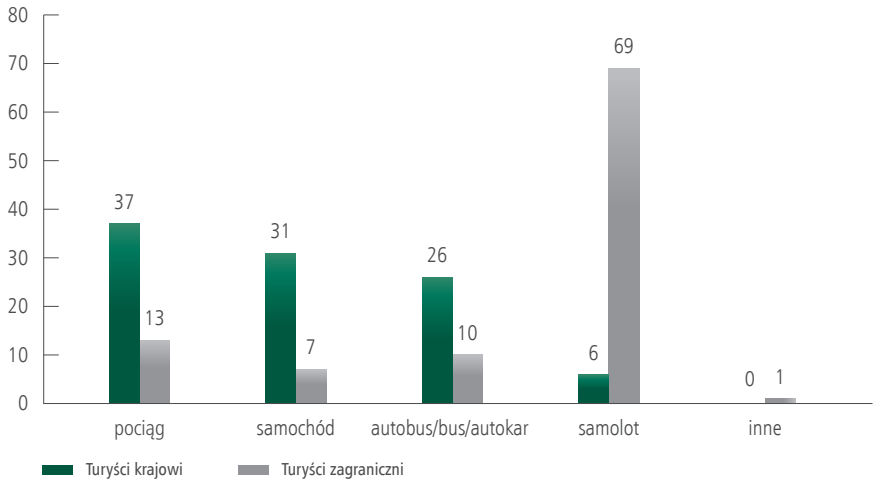

Lotniska przylotu do Warszawy (%)

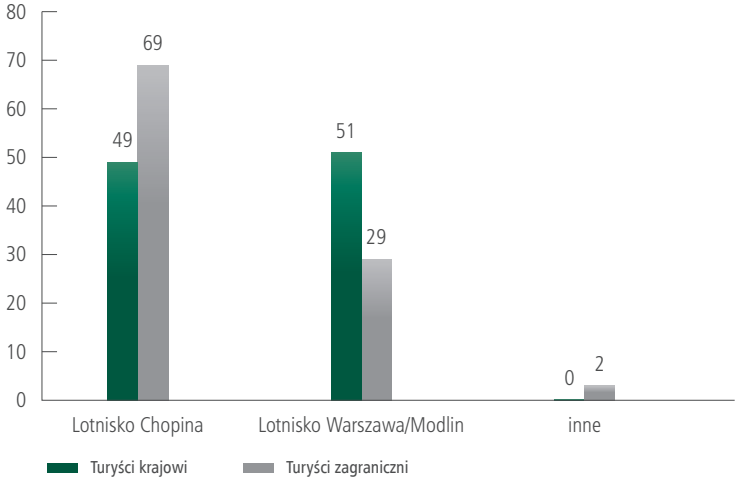

3. BAZA NOCLEGOWA

Obiekty i miejsca noclegowe*

*na podstawie danych z UM i MSiT

ponad **410** obiektów noclegowych

ponad **36 000** miejsc noclegowych

Źródło[1]

Hotele*

*na podstawie danych z UM i MSiT

Obiekty wg kategorii – liczba i zmiana w stosunku do 2015 r.[1]

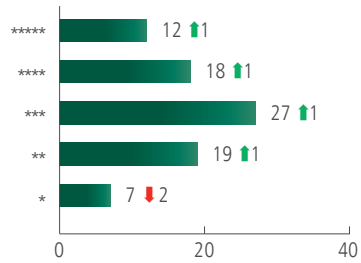

razem **83** ⬆2

Miejsca noclegowe wg kategorii hoteli – liczba i zmiana w stosunku do 2015 r.[1]

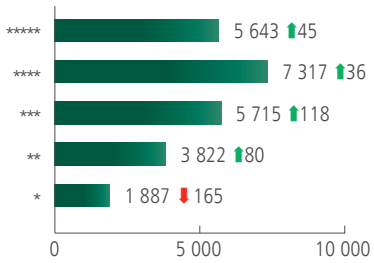

razem **24 384** ⬆114

Pokoje wg kategorii hoteli – liczba i zmiana w stosunku do 2015 r.[1]

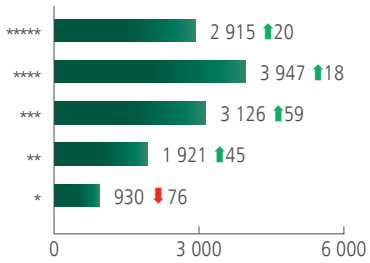

razem **12 839** ⬆66

Inne obiekty noclegowe*

*na podstawie danych z UM i MSiT

Liczba obiektów[1]

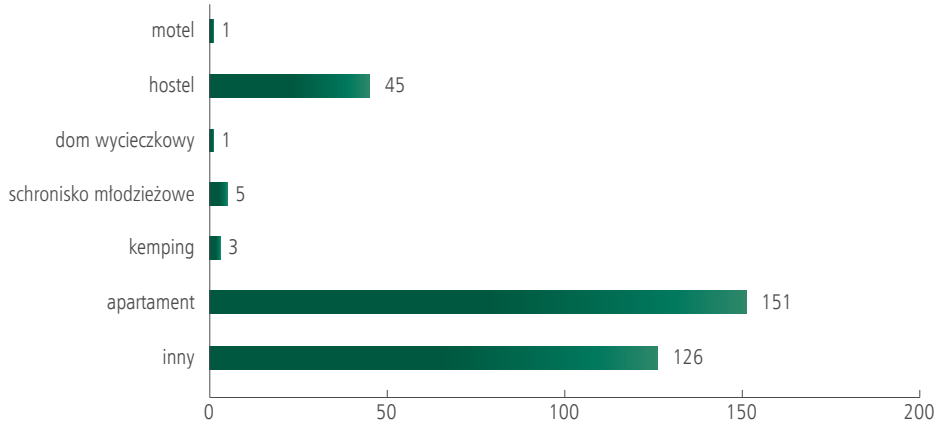

razem **332**

3 194 104
turystów skorzystało z obiektów noclegowych

⬆ 6,1%
w stosunku do 2015 r.

1 251 051
turystów zagranicznych

⬆ 8,2%
w stosunku do 2015 r.

z nich stanowili goście hoteli

90%
stanowili goście hoteli

41%
z nich stanowili turyści zagraniczni

66%
z nich wybrało hotele 5-gwiazdkowe

5 426 571
noclegów udzielonych turystom

⬆ 5,1%
w stosunku do 2015 r.

2 318 188
turystom zagranicznym

⬆ 7,6%
w stosunku do 2015 r.

w hotelach

w hotelach

ok. 3 391 800
pokoi wynajętych turystom w obiektach hotelowych

⬆ 6,7%
w stosunku do 2015 r.

ok. 1 889 300
turystom krajowym

⬆ 5,8%
w stosunku do 2015 r.

+

ok. 1 502 500
turystom zagranicznym

⬆ 7,8%
w stosunku do 2015 r.

ok. 3 278 900
pokoi wynajętych turystom w hotelach:

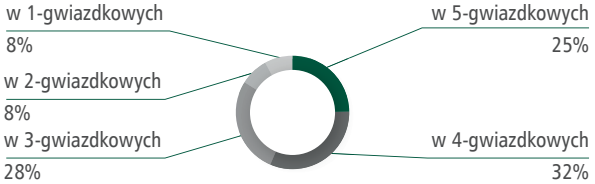

Wykorzystanie pokoi

70%
w obiektach hotelowych
(1 p.p. więcej
niż w 2015 r.)

73%
w hotelach, w tym największe
w miesiącach: wrzesień (82%),
czerwiec (82%), kwiecień (79%)
i październik (79%)

Źródło[2]

Noclegi udzielone turystom wg miesięcy – liczba i procentowa zmiana w stosunku do analogicznego okresu w 2015 r.*

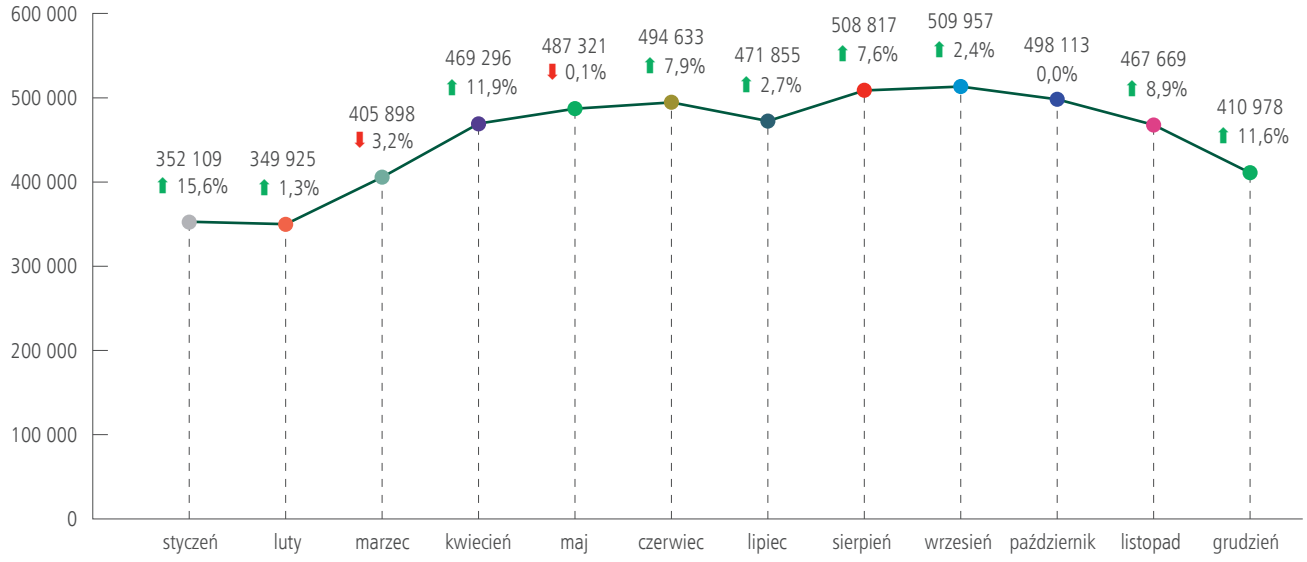

*dane z obiektów, które złożyły sprawozdania do GUS

Źródło[3, 4, 5, 6]

Noclegi udzielone turystom zagranicznym wg miesięcy – liczba i procentowa zmiana w stosunku do analogicznego okresu w 2015 r.*

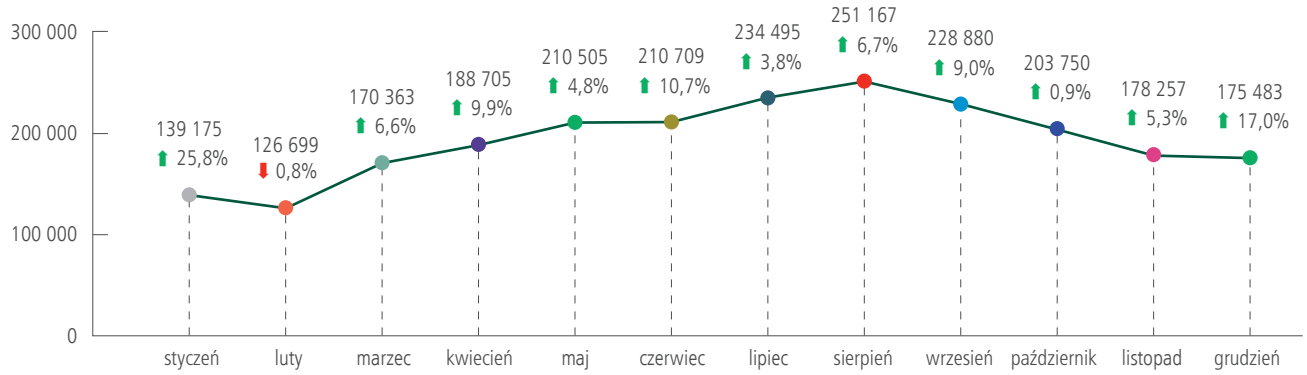

*dane z obiektów, które złożyły sprawozdania do GUS

Źródło[3, 4, 5, 6]

1,7
dnia

średni czas pobytu turystów w obiektach noclegowych (1,9 dnia w przypadku turystów zagranicznych)*

*dane z obiektów, które złożyły sprawozdania do GUS

1.
miejsce

w Polsce wśród powiatów i miast na prawach powiatu pod względem liczby noclegów udzielonych turystom (5,4 mln), przed Krakowem (4,9 mln) oraz nadmorskim powiatem kołobrzeskim (4,4 mln)*

*dane z obiektów objętych sprawozdaniem

42.
miejsce

w Polsce wśród powiatów i miast na prawach powiatu pod względem liczby udzielonych noclegów na 1 000 ludności*

*dane z obiektów objętych sprawozdaniem

Źródło[2, 7]

93% turystów odwiedzających Warszawę nocuje w stolicy[8]

Główne formy zakwaterowania turystów (%)[8]

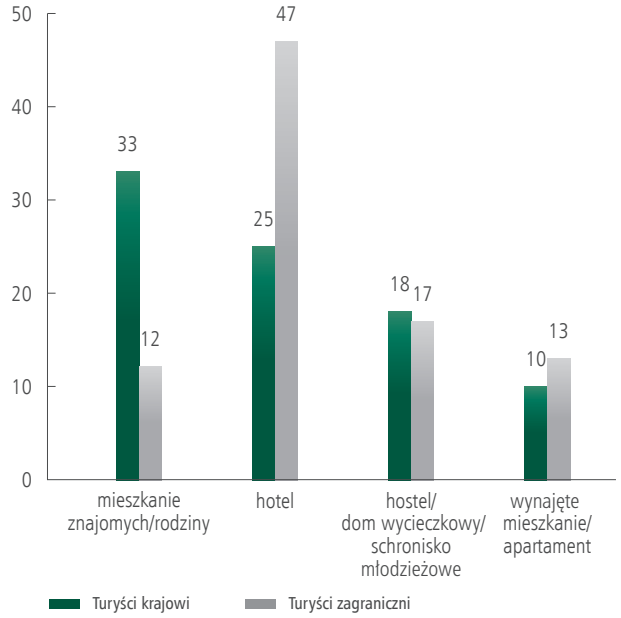

najwyższy wzrost wyników pierwszego półrocza od 2012 r., w którym Warszawa była gospodarzem UEFA EURO 2012™

⬆ 5,9%
wzrost średniego ADR pokoi hotelowych (średniej stawki za pokój)*

*dane za I połowę 2016 r. w porównaniu z analogicznym okresem w 2015 r.

⬆ 9,1%
wzrost średniego RevPAR pokoi hotelowych (przychodu na dostępny pokój)*

*dane za I połowę 2016 r. w porównaniu z analogicznym okresem w 2015 r.

Źródło[9]

Standard hoteli, z których korzystali turyści (%)[8]

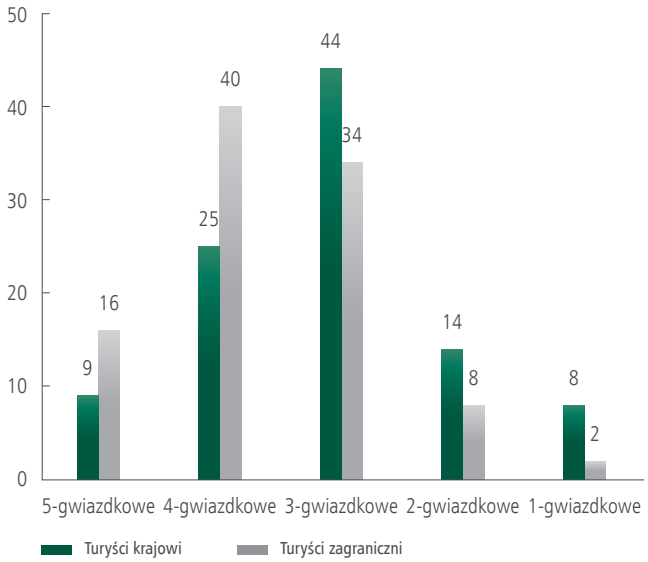

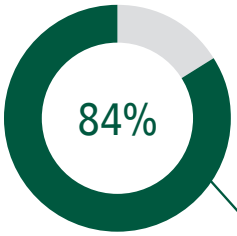

turystów dobrze ocenia bazę noclegową Warszawy*

*osoby, które korzystały z tego rodzaju usługi

Źródło[8]

Hotel Intercontinental jako jedyny w Polsce otrzymał **5 na 5** możliwych symboli budynku (określających poziom oferowanych usług) w **Czerwonym Przewodniku „Michelin Main Cities of Europe 2016".**

W przewodniku zawierającym recenzje europejskich hoteli opisano **14 obiektów z Warszawy**. Inspektorzy Michelin wyróżnili dodatkowo atmosferę panującą w dwóch warszawskich hotelach – **Le Régina i Rialto**.

Źródło[10]

Kraków – 292 zł
Gdańsk – 287 zł
Wrocław – 265 zł

281 zł
średnia cena za pokój 2-osobowy w 2016 r. wg wyszukiwarki hoteli trivago.pl

Poznań – 241 zł
Katowice – 212 zł
Łódź – 187 zł

Źródło[11]

4. ATRAKCJE TURYSTYCZNE

OBIEKTY TURYSTYCZNE – PRZYBLIŻONA FREKWENCJA I WYBRANE WYDARZENIA

Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie[1, 2, 3, 4]

2 100 000

Po trwającej 5 lat rewitalizacji Stara Oranżeria ponownie otwarta dla zwiedzających. Muzeum za remont i konserwację Starej Oranżerii wraz z Teatrem Królewskim zostało uhonorowane Nagrodą Europejskiego Klubu Biznesu Polska.

Łazienki Królewskie mają nowego mieszkańca. To pierwszy od dawna paw, który wykluł się w naturalnych warunkach.

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie[5, 6, 7, 8]

3 030 000

Do zbiorów muzeum wróciły cenne meble z XVIII wieku, utracone podczas II wojny światowej. Po przeprowadzeniu prac konserwatorskich będą dostępne publicznie.

Muzeum już po raz 5. zorganizowało plenerową wystawę „Magiczny Ogród Króla". Odwiedzający mogli obejrzeć m.in. barokowe rośliny, pokazy łączące światło z muzyką klasyczną oraz trójwymiarowe mappingi.

Muzeum Narodowe w Warszawie[9, 10, 11, 12, 13]

311 000

Grupa dzieci przygotowała wystawę czasową w ramach eksperymentu muzealno-edukacyjnego „W Muzeum wszystko wolno". Projekt został nominowany do nagrody „2016 Children in Museums Award" oraz otrzymał nagrodę Grand Prix w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2016.

Otwarcie wystawy czasowej „Brescia. Renesans na północy Włoch" prezentującej blisko 50 obrazów mistrzów północnowłoskiego renesansu.

Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum[14, 15, 16]

668 000

Zamek Królewski w prestiżowym gronie światowych muzeów objętych programem Google Cultural Institute. Od 2016 r. każdy internauta może wybrać się na wirtualne zwiedzanie muzeum.

Otwarcie wystawy czasowej „Sacrum Poloniae Iubileum 966-2016" prezentującej wątki i zjawiska związane z początkami państwa polskiego i jego chrystianizacją.

Muzeum Powstania Warszawskiego[17, 18, 19]

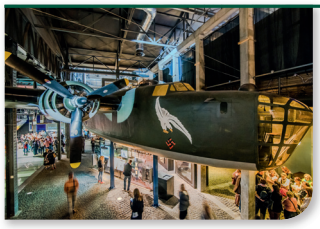

625 000

Do muzeum trafiło ponad 1 600 pamiątek, wśród nich przedwojenna legitymacja Banku Gospodarstwa Krajowego przebita pociskiem karabinowym i maszyna do pisania „Erika".

Wystawa czasowa „Miara pokoju. Quantum of Peace" stworzona przez grupę PanGenerator otrzymała przyznawanego najlepszym agencjom reklamowym Złotego Lwa w Cannes w kategorii „Design".

Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN[12, 20, 21, 22, 23]

584 000

Muzeum zostało wyróżnione prestiżową nagrodą Europejskie Muzeum Roku 2016 (EMYA). Uhonorowano je m.in. za stworzenie wystawy stałej, program wystaw czasowych oraz działania edukacyjne.

Muzeum otrzymało nagrodę Sybilla 2016 w kategorii „Wystawy sztuki" za wystawę czasową „Frank Stella i synagogi dawnej Polski". O ekspozycji pisały m.in. „Washington Post" i „Daily Mail", a nowojorski portal artystyczny Hyperallergic uznał ją za jedną z 15 najważniejszych wystaw na świecie zorganizowanych w 2016 r.

Muzeum Fryderyka Chopina w Warszawie[24, 25, 26]

97 000

Przedstawienie współczesnych wizerunków Chopina, zwiedzanie z przewodnikiem i trzy recitale fortepianowe – to tylko niektóre atrakcje, zorganizowane w muzeum w ramach Nocy Muzeów 2016.

Muzeum jedną z 3 polskich instytucji po raz pierwszy zaprezentowanych przez Instytut Adama Mickiewicza na renomowanej międzynarodowej konferencji ISEA – International Symposium on Electronic Art w Hongkongu.

Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski[29, 30, 31, 32]

177 000

Otwarcie wystawy czasowej „To, co stracone, jest na początku" Angeliki Markul. To pierwsza w Warszawie tak duża ekspozycja artystki, na stałe mieszkającej i tworzącej w Paryżu.

Otwarcie wystawy czasowej „Usta usta" – pierwszej w Polsce przeglądowej ekspozycji uznanej międzynarodowej grupy Slavs and Tatars. Po raz pierwszy wszystkie cykle prac grupy zostały zaprezentowane i zaktywizowane w jednej instytucji.

Centrum Nauki Kopernik[37, 38, 39, 40]

1 103 000

Otwarcie wystawy „Płyń lub giń" prezentującej moc wody i sposób na okiełznanie żywiołu. Na wystawie można było m.in. poznać roboty badające morskie dno i uciec z tonącego statku.

Tematem przewodnim Festiwalu „Przemiany", który jest organizowany przez CNK od 2011 r., była pokusa nieśmiertelności. W ramach imprezy odbyło się m.in. śniadanie na trawie, koncert muzyki elektronicznej, warsztaty, dyskusje i pokazy filmowe.

Pałac Kultury i Nauki w Warszawie[44, 45, 46]

612 000*

Około 150 000 osób odwiedziło wystawę "Titanic. The Exhibition" prezentującą m.in. ponad 200 przedmiotów wydobytych z wraku statku i pełnowymiarowe rekonstrukcje wnętrz.

Ruszył „#HoryzontHistorii" – nowoczesna trójwymiarowa wirtualna wycieczka, umożliwiająca zobaczenie na własne oczy, jak wyglądała Warszawa w XI, XIV i XVI wieku oraz w 1944 r. – zniszczona po Powstaniu Warszawskim.

*liczba odwiedzających Taras Widokowy na XXX piętrze PKiN

Muzeum Techniki i Przemysłu NOT[27, 28]

105 000

Otwarcie wystawy „Digital Dreamers" poświęconej polskim grom: zarówno klasycznym – np. Robbo i Electro Body – jak i współczesnym.

Otwarcie wystawy malarstwa Pawła Stręka „Kto smaruje ten jedzie", będącej hołdem dla pojazdów i maszyn, które niepostrzeżenie znikają z naszego otoczenia lub istnieją tylko w muzeach.

Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki[33, 34, 35, 36]

129 000

Otwarcie wystawy czasowej „Bogactwo" prezentującej wizualne reprezentacje dostatku: od zachłyśnięcia się w latach 90-tych wizją szybkiego wzbogacenia, przez rozczarowanie neoliberalnymi ideami, do dzisiaj.

Otwarcie w Berlinie wystawy czasowej „Common Affairs" prezentującej prace polskich artystów wybranych spośród grona finalistów prestiżowego konkursu SPOJRZENIA. Wystawa spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem niemieckiej publiczności i krytyków.

PGE Narodowy[41, 42, 43]

1 895 000

Ponad 27 000 kibiców zasiadło na trybunach PGE Narodowego podczas LOTTO Warszawskiego Memoriału Kamili Skolimowskiej. Anita Włodarczyk ustanowiła nowy rekord świata w rzucie młotem – 82.98 m.

PGE Narodowy gościł podczas Verva Street Racing 120 000 osób, a na LOTTO Warsaw FIM Speedway Grand Prix of Poland padł rekord frekwencji w historii żużla – 70 000 kibiców „czarnego sportu" obejrzało mecze z trybun stadionu.

Miejski Ogród Zoologiczny w Warszawie[47, 48, 49, 50]

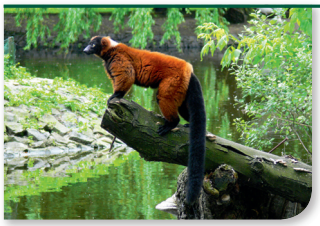

760 000

Stołeczne ZOO wzbogaciło się w 2016 r. o ponad 8 000 osobników. Było to możliwe dzięki powiększeniu i uzupełnieniu ekspozycji przebudowanego w 2015 r. budynku akwarium.

Będący gwiazdą ogrodu „żyrafek" otrzymał w lutym imię „Gortat" po swoim honorowym opiekunie – koszykarzu Marcinie Gortacie, a w listopadzie obchodził pierwsze urodziny. W ZOO wystawiono specjalną księgę, do której można było wpisywać życzenia dla jubilata.

PREFERENCJE DOTYCZĄCE OBIEKTÓW TURYSTYCZNYCH

Główne miejsca odwiedzane przez turystów w Warszawie (%)*

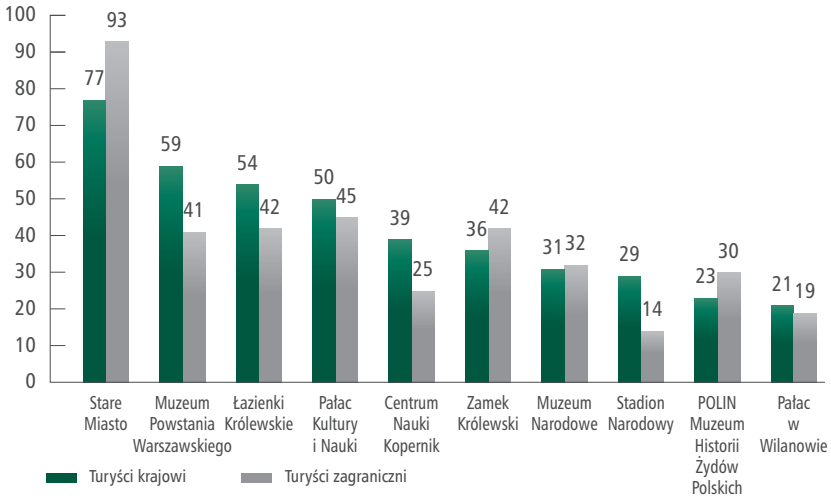

Nowa siedziba Muzeum Katyńskiego w Cytadeli Warszawskiej laureatem Nagrody Architektonicznej Prezydenta m.st. Warszawy w kategorii „Architektura użyteczności publicznej – obiekt publiczny" wśród obiektów zrealizowanych w 2015 r.[52, 53]

*podane odsetki przekraczają sumę 100%, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedno miejsce

Źródło[51]

Największe atrakcje turystyczne w Warszawie w opinii turystów (top 5)*

Turyści krajowi:

34%	Muzeum Powstania Warszawskiego
26%	Stare Miasto
18%	Łazienki Królewskie
18%	Pałac Kultury i Nauki
17%	Centrum Nauki Kopernik

Turyści zagraniczni:

48%	Stare Miasto
16%	Pałac Kultury i Nauki
13%	POLIN Muzeum Historii Żydów Polskich
10%	Łazienki Królewskie
8%	Muzeum Powstania Warszawskiego

*podane odsetki przekraczają sumę 100%, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedno miejsce

Źródło[51]

Wybrane wydarzenia – przybliżona frekwencja

7 300 pielgrzymów z 70 krajów
Dni w Diecezjach w ramach Światowych Dni Młodzieży

211 000 uczestników*
Noc Muzeów w Warszawie

200 000 słuchaczy
57. sezon Koncertów Chopinowskich w Łazienkach Królewskich

100 000 uczestników
Wianki nad Wisłą

50 000 uczestników
Orange Warsaw Festival

27 000 kibiców
LOTTO Warszawski Memoriał Kamili Skolimowskiej

26 000 zawodników**
ORLEN Warsaw Marathon

*dane z ok. 75% instytucji biorących udział w wydarzeniu **uczestnicy maratonu oraz imprez towarzyszących

Źródło[54, 55, 56, 57, 58, 59, 60]

Festiwal Kultury Żydowskiej Warszawa Singera uznany przez Regionalną Kapitułę przy Mazowieckiej Regionalnej Organizacji Turystycznej jednym z 5 najlepszych produktów turystycznych województwa mazowieckiego 2016 roku[61]

12% turystów podczas swojego pobytu w Warszawie, uczestniczyła bądź zamierzała wziąć udział w wydarzeniu takim jak koncert, festiwal, festyn, impreza sportowa[51]

21% osób spośród publiczności warszawskich instytucji kultury mieszkało poza Warszawą[62]

Instytucje kulturalne – korzystanie przez turystów podczas pobytu w Warszawie (%)*

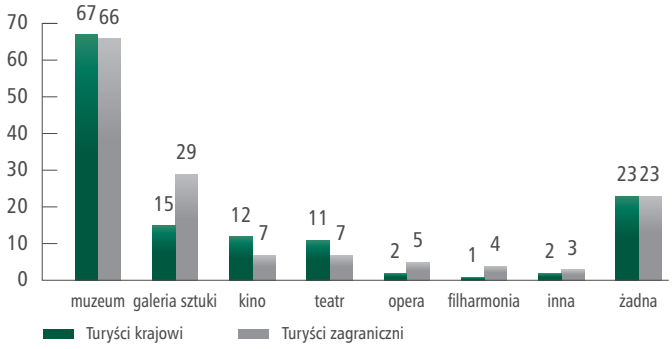

*podane odsetki przekraczają sumę 100%, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedno miejsce

Źródło[51]

GASTRONOMIA

Czerwony Przewodnik „Michelin Main Cities of Europe 2016"[63]

[Gwiazdka Michelin]
dla restauracji Senses

[Gwiazdka Michelin]
dla restauracji Atelier Amaro
(utrzymanie wyróżnienia z edycji 2013)

W przewodniku znalazło się w sumie 28 restauracji z Warszawy

Żółty Przewodnik „Gault & Millau Polska 2016"[64]

[cztery symbole czap kucharskich]
dla restauracji Senses

[cztery symbole czap kucharskich]
dla restauracji Atelier Amaro
(utrzymanie wyróżnienia z edycji 2015)

[tytuł szefa kuchni roku]
przyznano Pawłowi Oszczykowi z restauracji La Rotisserie

[tytuł szefa kuchni jutra]
przyznano Michałowi Brysiowi z restauracji L'enfant terrible

Warsaw Restaurant Week[65]

W 6. edycji festiwalu kulinarnego, który odbył się na początku kwietnia, wzięło udział ponad **60 najlepszych restauracji**.

Hasłem tej edycji była „Kwitnąca scena restauracyjna" – można było się cieszyć wiosną, świeżością, nowalijkami i jadalnymi kwiatami.

Warszawa to zdaniem portalu Happy Cow miasto dla wegan i wegetarian[66]

Portal tworzący światową mapę miejsc z jarską kuchnią uznał Warszawę za jedno z najbardziej przyjaznych miast dla osób na diecie bezmięsnej. To jedyne miasto Europy Wschodniej w tym zestawieniu.

Warszawa może pochwalić się **30 w pełni wegańskimi lokalami**.

WYBRANE USŁUGI W OPINII TURYSTÓW*

*osoby, które korzystały z tego rodzaju usługi

turystów dobrze ocenia bazę gastronomiczną

turystów dobrze ocenia ofertę kulturalną

turystów dobrze ocenia ofertę rozrywkową

turystów dobrze ocenia ofertę rekreacyjną i sportową

turystów dobrze ocenia ofertę sklepów i centrów handlowych

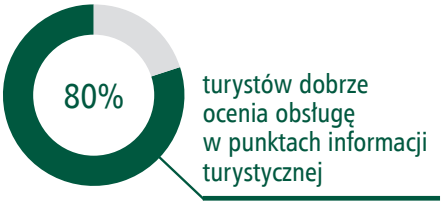

turystów dobrze ocenia obsługę w punktach informacji turystycznej

Źródło[51]

5. ATRAKCYJNE PRZESTRZENIE MIEJSKIE

Skorzystanie z Warszawskiego Roweru Publicznego Veturilo to doskonały sposób na zwiedzanie miasta i odkrywanie jego ciekawych zakątków oraz wyjątkowych przestrzeni.

Hala Koszyki

Pierwsza w Polsce **hala targowo-restauracyjna**, wzorowana na halach działających w Rotterdamie, Londynie, Oslo czy Florencji. Zlokalizowana jest w zrewitalizowanym secesyjnym obiekcie, znanym niegdyś jako Bazar Ludowy.[1, 2]

Tętniące życiem miejsce, łączące w sobie funkcje handlowe, restauracyjne, kulturalne i rozrywkowe. Halę wyróżnia autorska oprawa muzyczna, prezentowana w częściach wspólnych.[1, 3]

W hali znajduje się 18 restauracji, 11 sklepów oraz Bazar Koszyki czynny od rana do wieczora przez cały tydzień.[2]

W listopadzie 2016 r. hala otrzymała nagrodę w kategorii „New Concept of the Year" przyznawaną przez CIJ – magazyn adresowany do branży deweloperskiej i branży nieruchomości w Europie Środkowej i Wschodniej.[4]

Nocny Market

Pierwszy w Warszawie nocny **targ typu street food**. Zlokalizowany jest na peronach pocztowych dawnego dworca Warszawa Główna.[5, 6]

Jest połączeniem marketu pełnego smaków z różnych stron świata, stoisk lifestyle'owych i muzyki, opartym na słynnych azjatyckich nocnych targach.[7, 8]

Gromadzi w jednym miejscu 20 najciekawszych wystawców streetfoodowych o zróżnicowanej ofercie gastronomicznej.[8]

Otwarty w każdy weekend w sezonie letnim, w godzinach wieczornych i nocnych.[8, 9]

Targ Śniadaniowy

Jest miejscem, w którym w piknikowej atmosferze, wraz z rodziną czy znajomymi, można zjeść **śniadanie na trawie**, wziąć udział w warsztatach oraz zrobić zakupy.[10]

W każdy weekend na targu można spróbować regionalnych specjałów z całej Polski, dań kuchni świata oraz szerokiej gamy autorskich potraw.[10]

W sezonie letnim Targ Śniadaniowy organizowany jest w plenerze, na skwerach i w parkach, m.in. na Żoliborzu, Mokotowie, Powiślu oraz Pradze.[10]

W sezonie zimowym od 2016 r. targ odbywa się m.in. w hali zajezdni Miejskich Zakładów Autobusowych na Żoliborzu (dodatkową atrakcją dla odwiedzających jest możliwość obejrzenia zabytkowych autobusów).[10, 11]

Plac Defilad

Ideą projektu „Plac Defilad" jest tworzenie **otwartej przestrzeni miejskiej** w centralnym punkcie Warszawy, dostępnej i atrakcyjnej dla mieszkańców i turystów.[12, 13]

W okresie letnim plac staje się areną wielu ogólnodostępnych wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych.[12]

Centralnym punktem placu jest wielki stół – symboliczna przestrzeń, wokół której koncentruje się szereg wspólnotowych wydarzeń: spotkań, debat, warsztatów, konsultacji społecznych, oddolnych inicjatyw.[13]

Podczas 3. edycji, dzięki współpracy z instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi oraz niezależnymi artystami, otwarto m.in. kino letnie i letnią scenę teatralną oraz zorganizowano 148 wydarzeń, w tym: Festiwal Mozartowski, JAZZBANDBIGBAND – dansing na placu, Międzynarodowy Konkurs FUTUWAWA, Fiestę w ramach projektu Wyłącz System oraz Wielki Antykwariat.[12, 14]

Warszawska Praga

Dzięki rewitalizacji warszawska Praga **zmienia swoje oblicze** – liczne budynki i przedwojenne kamienice zostały odnowione i odzyskały swój dawny blask.[15]

W 2016 r. Muzeum Warszawskiej Pragi – placówkę chroniącą i propagującą dziedzictwo całego obszaru prawobrzeżnej Warszawy – odwiedziło ponad 50 000 osób.[16, 17]

Ulica Ząbkowska po raz kolejny zamieniła się w centrum praskiego życia kulturalnego i rozrywkowego w ramach inicjatywy „Otwarta Ząbkowska". Już drugi sezon z rzędu zamknięta w letnie weekendy dla ruchu samochodów ulica stała się deptakiem i sceną, na której odbywały się m.in. koncerty, spektakle teatralne, wystawy oraz warsztaty dla dzieci i młodzieży.[18, 19]

W 2016 r. powstał na Pradze Zoo Market, wzorowany na berlińskim vintage bazarze w Mauerpark. Można tu kupić m.in. porcelanę, szkło, tkaniny, retro ubrania i dodatki, zabawki, stare książki, płyty i winyle oraz przedmioty od współczesnych projektantów.[20, 21]

Na miłośników nocnego życia czeka na Pradze klimatyczne „klubowe zagłębie" przy ul. 11 Listopada – działa tu kilka modnych klubów alternatywnych.[22, 23]

W 2016 r. otwarto Centrum Kreatywności Targowa – inkubator skierowany do startupów sektora kreatywnego. Rok wcześniej na mapie Pragi zaistniał Campus Warsaw koncernu Google.[24, 25, 26]

Warszawska Wisła

Najdłuższa w Polsce, półdzika rzeka przepływająca przez Warszawę – Wisła, to teren należący do obszarów **Natura 2000**.[27]

Jej prawy brzeg utrzymywany jest w naturalnej postaci i na prawie 4 km długości nie posiada żadnych budowli regulacyjnych, co w tej wielkości mieście jest ewenementem na skalę europejską.[27]

Nad rzeką można oddawać się różnorodnym aktywnościom: od spacerów, jazdy na rowerze i nartach biegowych, przez łucznictwo i grę w bule, po rejsy statkami wycieczkowymi, katamaranem, pływanie motorówką, na deskach do Stand Up Paddle i wakeboardingu, a nawet tradycyjnymi drewnianymi łodziami (baty, pychówki, galary).[28]

Nad wodą można wypoczywać na 8 miejskich plażach, w tym na nowej plaży Romantycznej w dzielnicy Wawer. Niektóre z plaż są wyposażone w takie udogodnienia jak: przystań, plac zabaw dla dzieci, boisko do siatkówki, siłownia plenerowa, paleniska, prysznice, budki plażowe z wypożyczalnią bezpłatnych leżaków i sprzętu do plażowej rekreacji.[28]

Podczas Święta Wisły, które w 2016 r. upłynęło pod hasłem „Wisła – Żywioł Warszawy", oprócz warsztatów, pokazów i atrakcji sportowych związanych z rzeką, odbyła się także widowiskowa wieczorna parada oświetlonych motorówek, łódek i katamaranów.[29]

Warszawa znalazła się w zestawieniu 10 miast z najlepszymi nabrzeżami rzek i plażami miejskimi w Europie, przygotowanym przez brytyjski dziennik The Guardian.[30]

Multimedialny Park Fontann

Największa tego typu inwestycja w przestrzeni miasta w Polsce.[31]

Kompleks czterech fontann położonych nad Wisłą, na wysokości Starego Miasta.[32]

W letnie weekendowe wieczory (od maja do września) odbywają się tu **pokazy multimedialne „woda-światło-dźwięk"** z wykorzystaniem ledowych reflektorów i laserów.[32]

Premierowe pokazy w inauguracyjny weekend podziwiało 70 000 osób, a w całym sezonie 2016 obejrzało je 1 000 000 osób.[33]

Scenariusz spektaklu prezentowanego w 2016 r. inspirowany był legendą o warszawskiej Syrence.[34]

Autorem muzyki, której przez cały sezon można było słuchać podczas pokazów, był Jean Michel Jarre.[35]

VETURILO – WARSZAWSKI ROWER PUBLICZNY[36]

5 LAT ROWEROWEJ REWOLUCJI W WARSZAWIE – W LATACH 2012-2016 PRAWIE 450 000 OSÓB DOKONAŁO BLISKO 8 000 000 WYPOŻYCZEŃ

2016 r.

liczba wypożyczeń	miesięczny rekord wypożyczeń	dzienny rekord wypożyczeń	średni czas wypożyczenia
1 866 423	**332 069**	**13 763**	**25 min i 28 sek.**

częstotliwość wypożyczeń	liczba nowych użytkowników	częstotliwość rejestracji nowego użytkownika	liczba stacji	liczba rowerów
co 12 sek.	**70 771**	**co 5,5 min**	**205**	**3 059**

PRZESTRZEŃ MIASTA ZIMĄ – ŚWIĄTECZNA ILUMINACJA ULIC

Warszawskie ulice i place już **po raz dziewiąty z rzędu** rozświetlały świąteczne dekoracje. Można je było podziwiać przez dwa miesiące począwszy od grudnia 2016 r.[37, 38]

W tym roku ozdoby inspirowane były przede wszystkim płatkami śniegu i lodowymi kryształami.[39]

Na nową iluminację o nazwie „Sen o zimowej Warszawie" złożyło się prawie **4 500 000** energooszczędnych ledowych diod i niemal **1 300** elementów dekoracyjnych.[40]

Oprócz **27-metrowej choinki** na pl. Zamkowym, podziwiać można było m.in. **13 dekoracji wolnostojących** nawiązujących do miejsc, w których zostały umieszczone (np. paw w okolicach Łazienek Królewskich).[41, 42]

Łączna długość instalacji świetlnych wyniosła **ponad 20 km**.[41]

6. CHARAKTERYSTYKA RUCHU TURYSTYCZNEGO

Szacunkowa liczba przyjazdów turystów i odwiedzających jednodniowych

9 646 000
Przyjazdy turystów łącznie

11 147 000*
Przyjazdy odwiedzających jednodniowych łącznie

2 733 000
Przyjazdy turystów zagranicznych

6 913 000
Przyjazdy turystów krajowych

154 000
Przyjazdy odwiedzających jednodniowych zagranicznych

10 992 000
Przyjazdy odwiedzających jednodniowych krajowych

Przyjazdy turystów i odwiedzających jednodniowych łącznie
20 793 000

*z powodu zaokrągleń suma przyjazdów odwiedzających jednodniowych krajowych i zagranicznych odbiega od podanej całkowitej liczby przyjazdów odwiedzających jednodniowych

Źródło[1]

Mastercard Global Destination Cities Index[2]

[72. miejsce]

w rankingu światowych miast pod względem liczby turystów zagranicznych

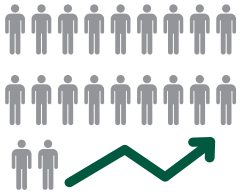

Szacunkowa liczba i procentowy udział przyjazdów turystów i odwiedzających jednodniowych wg krajów[1]

Wielka Brytania	349 200	12%
Niemcy	325 800	11%
Francja	212 600	7%
Włochy	185 300	6%
Hiszpania	169 700	6%
USA	167 800	6%
Litwa	119 000	4%
Holandia	111 200	4%
Szwecja	109 200	4%
Izrael	81 900	3%
Rosja	80 000	3%
Ukraina	80 000	3%
Białoruś	68 300	2%
Japonia	62 400	2%
Węgry	41 000	1%
Pozostałe	723 700	25%

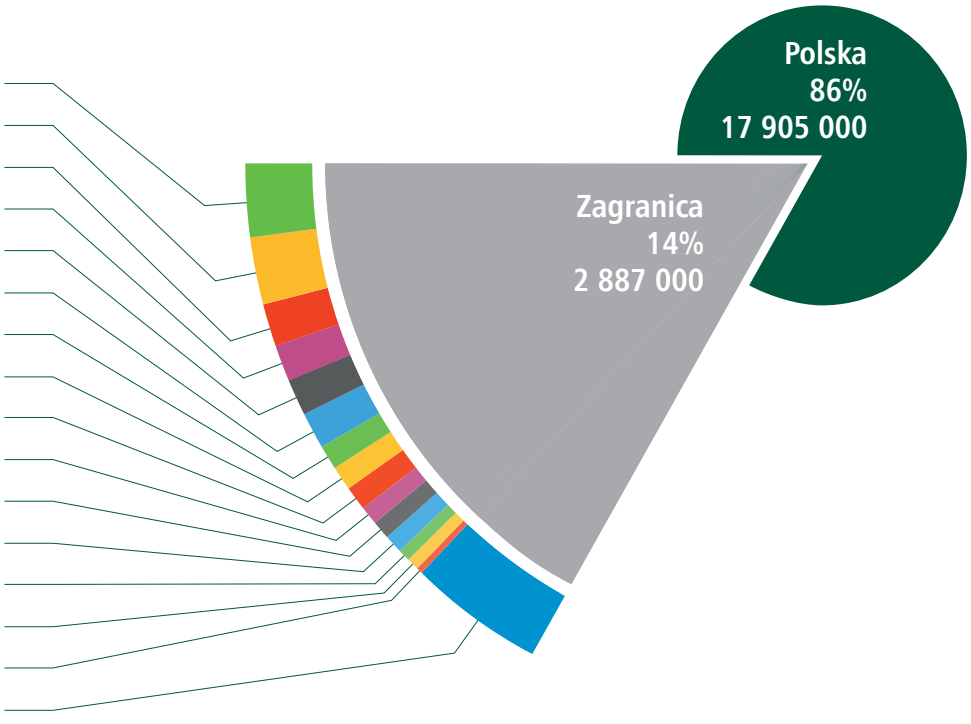

Szacunkowa liczba i procentowy udział przyjazdów turystów i odwiedzających jednodniowych wg województw[1]

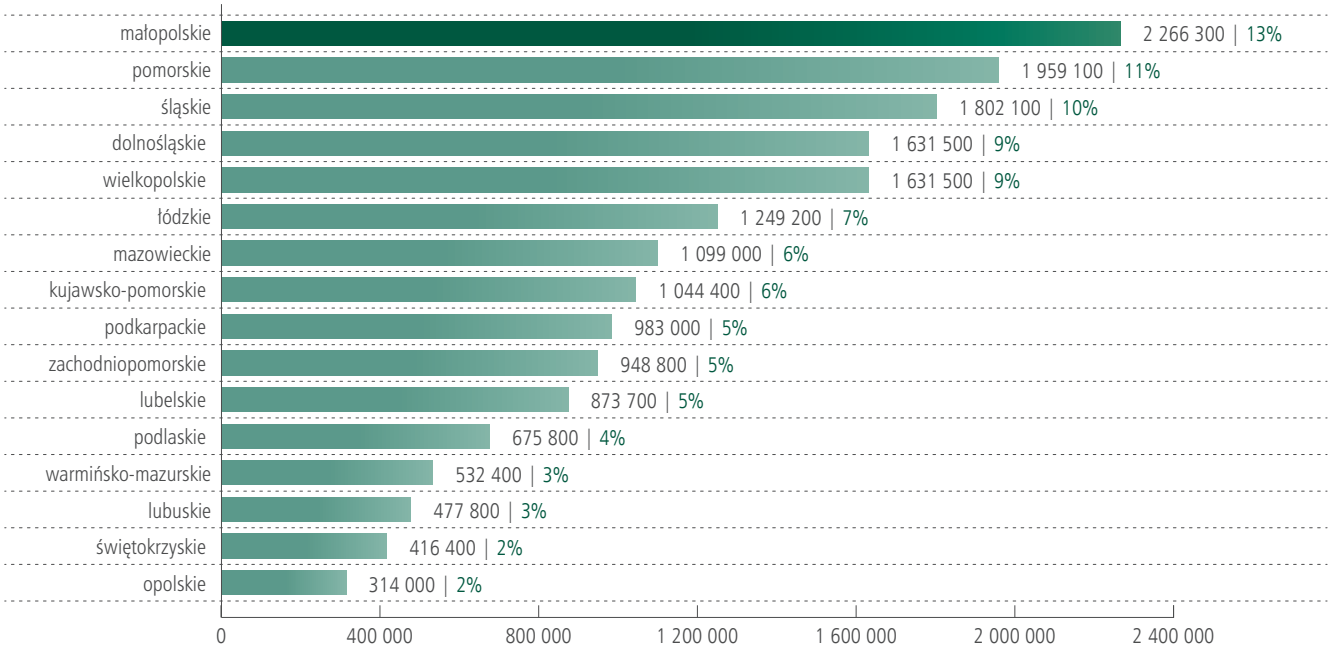

Profil turysty krajowego[3]

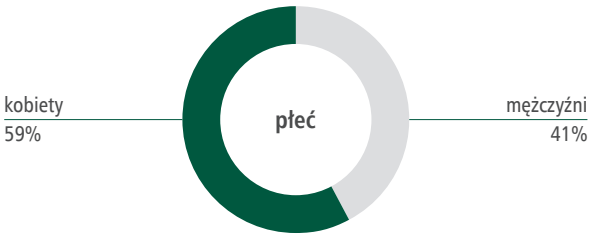

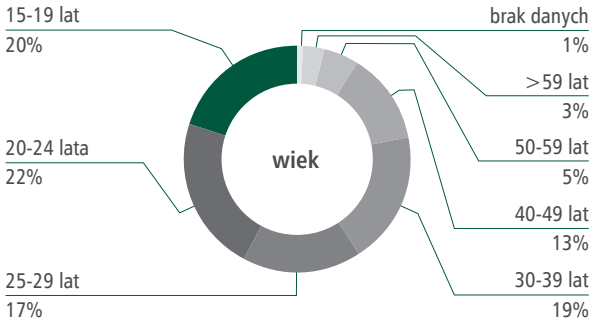

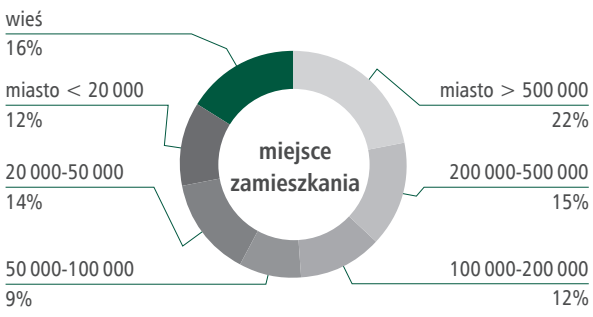

Profil turysty zagranicznego[3]

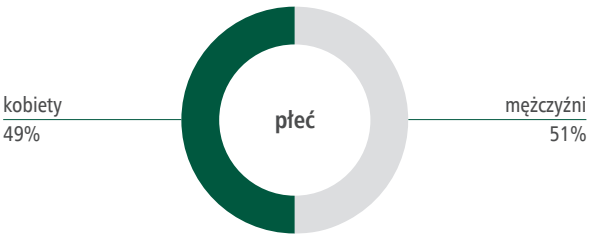

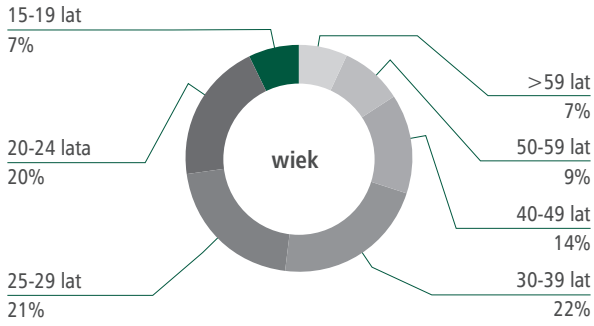

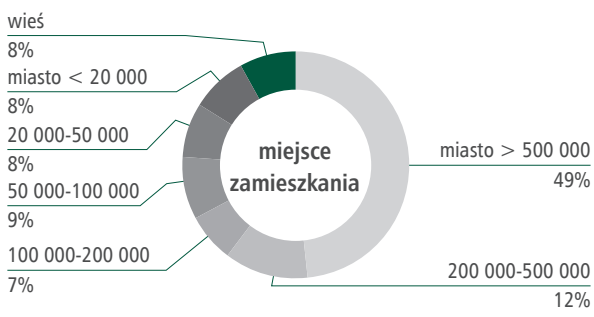

Profil turysty zagranicznego – główne nacje (%)[3]

Wiek

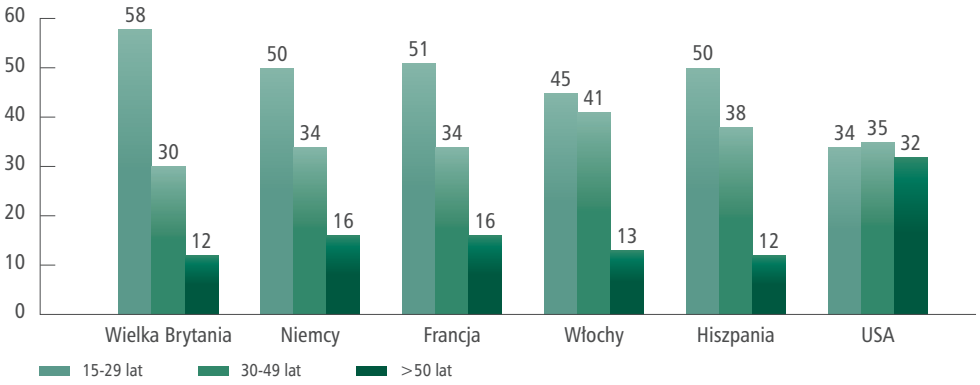

Miejsce zamieszkania

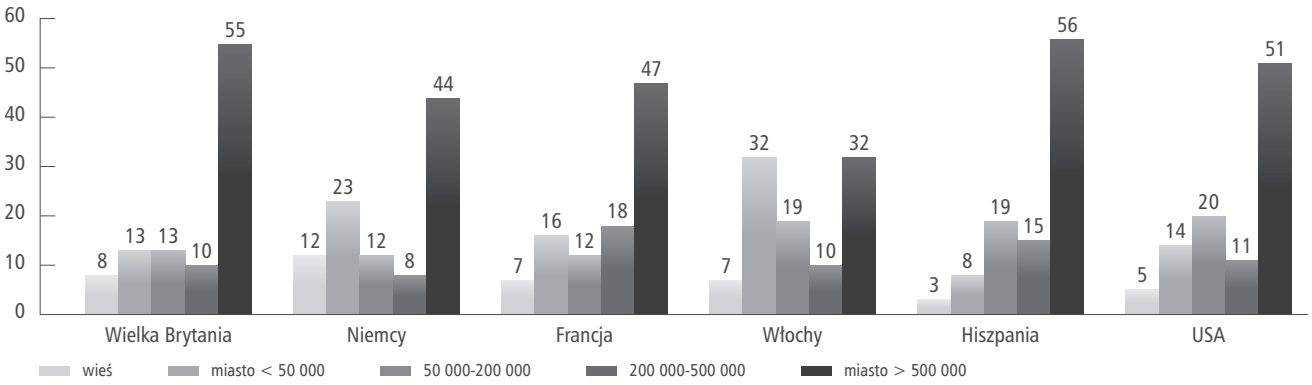

Źródła informacji o Warszawie (%)*

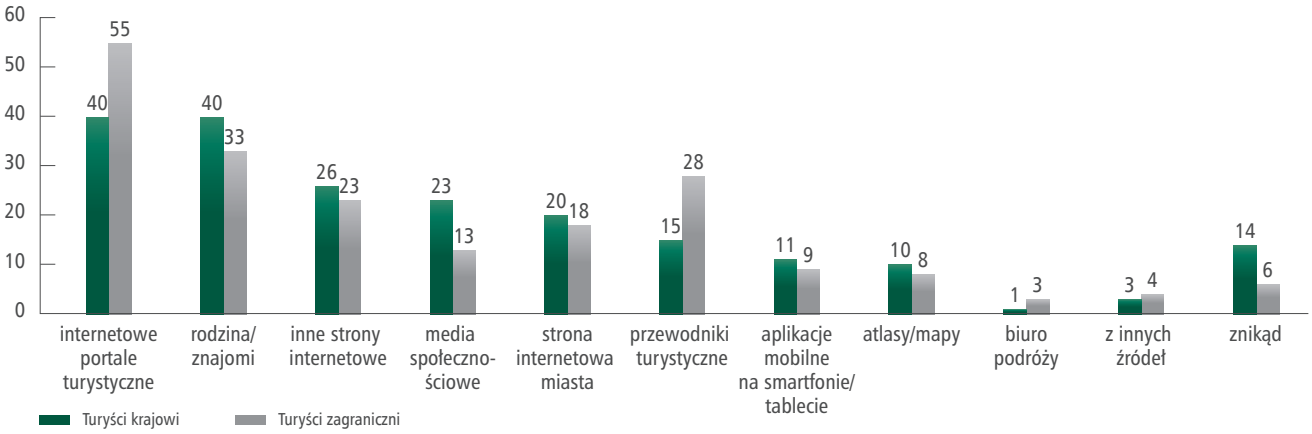

*podane odsetki przekraczają sumę 100%, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedno źródło

Źródło[3]

Towarzystwo w podróży do Warszawy (%)*

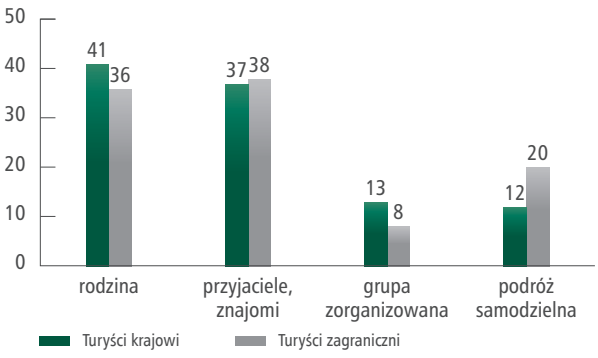

*podane odsetki przekraczają sumę 100%, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

Źródło[3]

74% turystów organizuje swój przyjazd do Warszawy we własnym zakresie, a dla 10% turystów przyjazd organizuje rodzina lub znajomi[3]

77% turystów przyjeżdża do Warszawy bezpośrednio ze swojego miejsca zamieszkania[3]

Główny cel wizyty w Warszawie (%)[3]

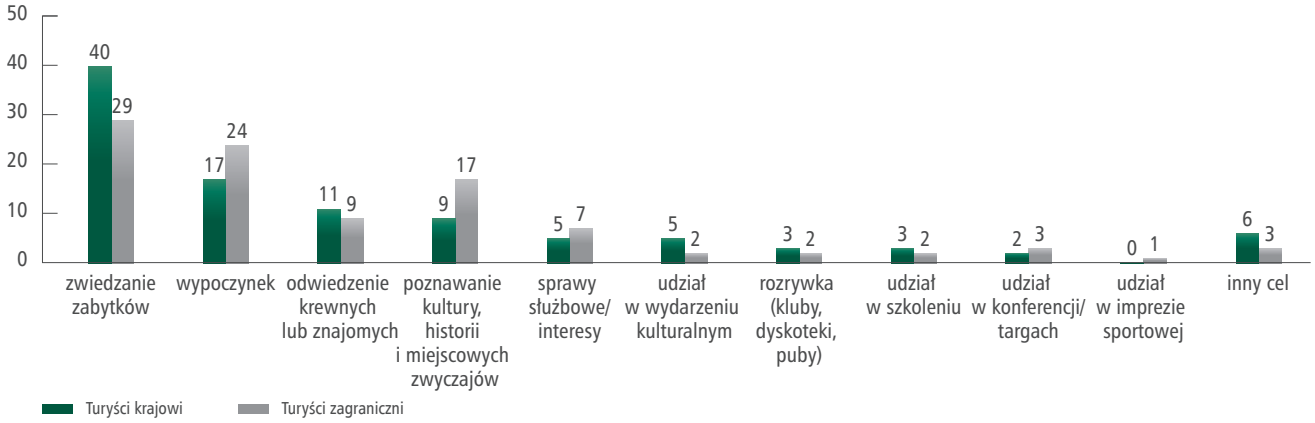

Liczba wizyt w Warszawie (%)[3]

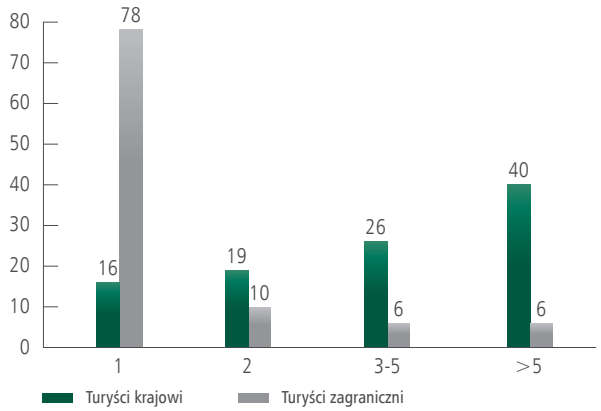

Długość pobytu w Warszawie (%)[3]

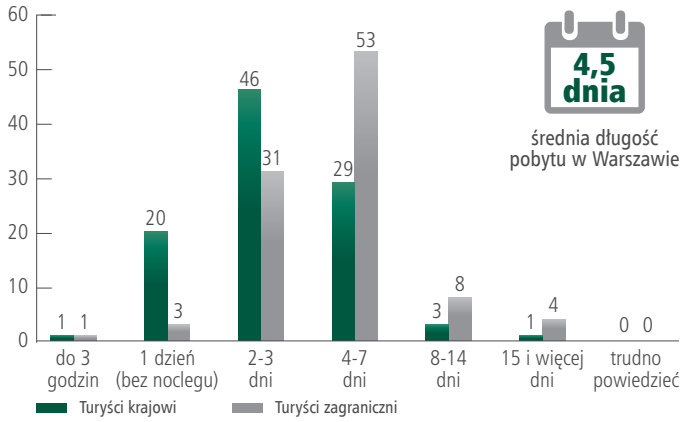

4,5 dnia

średnia długość pobytu w Warszawie

Średnia deklarowana kwota wydatków na osobę podczas pobytu w Warszawie[3]

W podziale na grupy wiekowe (zł)

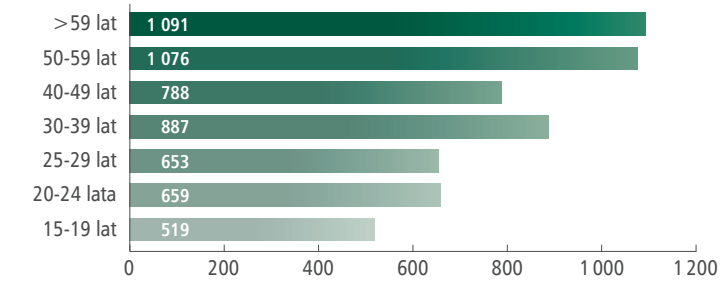

W podziale na główne nacje (zł)

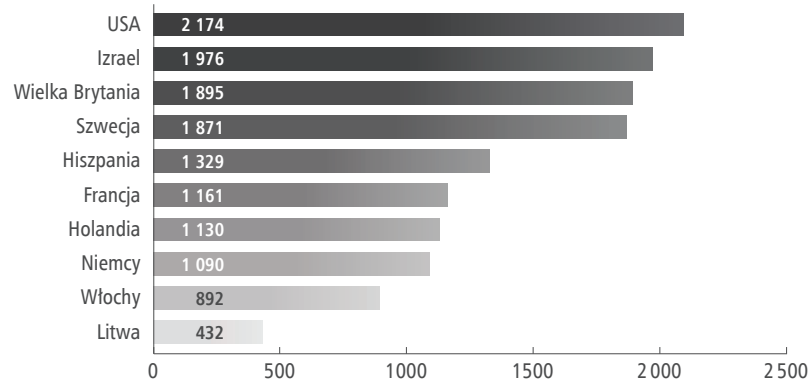

739 zł

średnia deklarowana kwota wydatków na osobę podczas pobytu w Warszawie (402 zł – turyści krajowi, 1 482 zł – turyści zagraniczni)

7. PRZEMYSŁ SPOTKAŃ

Warszawa to **największe i najważniejsze miejsce spotkań** dla wydarzeń naukowych i biznesowych w Polsce. To tutaj łączą się interesy polityczne, ekonomiczne, naukowe i kulturowe całego regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Liczne instytucje i organizacje z tych obszarów mają w stolicy swoje siedziby, w naturalny sposób gwarantując napływ idei, innowacji i kapitału.

Warszawa jest **niekwestionowanym liderem** pod względem liczby wydarzeń biznesowych i naukowych w Polsce (kongresy, konferencje, targi, wydarzenia motywacyjne, eventy) – każdego roku odbywa się ich w stolicy **ok. 25 000**.

Wśród ponad **200 głównych obiektów konferencyjnych i eventowych** Warszawy znajduje się m.in.: 19 obiektów kongresowych, 31 hoteli konferencyjnych oraz 41 innych obiektów (muzea, teatry, uczelnie posiadające sale konferencyjne).

Z punktu widzenia branży spotkań Warszawa to miasto z **największą liczbą krajowych i międzynarodowych połączeń lotniczych** w Polsce oraz najlepszą bazą hotelową do celów konferencyjnych.

Źródło[1]

Warszawa w światowym rankingu najważniejszego międzynarodowego stowarzyszenia rynku kongresowego – ICCA (International Congress And Convention Association)[2, 3, 4, 5]

30. miejsce
71 spotkań stowarzyszeń*
(wzrost o 97% w ciągu ostatnich 10 lat)

19. miejsce
wśród europejskich miast

1. miejsce
wśród polskich miast
(2. Kraków – 65. miejsce w rankingu światowym, 3. Wrocław – 98. miejsce w rankingu światowym)

Warszawa wyprzedziła m.in. Monachium, Nowy Jork i Sydney

*spotkania, które odbywają się cyklicznie, skupiają minimum 50 uczestników oraz migrują pomiędzy co najmniej trzema krajami

Szczyt NATO w Warszawie – kluczowe wydarzenie kongresowe w Warszawie w 2016 roku[5, 6, 7, 8]

największy szczyt w historii Sojuszu – wzięło w nim udział ponad **2 000 delegatów** z ponad 50 państw, w tym: 18 prezydentów, 21 premierów, 41 ministrów spraw zagranicznych oraz 39 ministrów obrony

ponad **4 000 pokoi** w 20 hotelach zarezerwowano dla uczestników szczytu

jedno z **najważniejszych wydarzeń** w światowej polityce w 2016 roku

na płycie PGE Narodowego powstały hale i pomieszczenia dla głów państw, w tym **kopia Gabinetu Owalnego** z Białego Domu dla prezydenta USA – Baracka Obamy

ponad **2 000 dziennikarzy** uzyskało akredytację do obsługi szczytu

Prezentowane w dalszej części podrozdziału wykresy opierają się o dane z systemu Demand Outlook prowadzonego przez firmę Z-Factor, która zebrała informacje o ponad 17 500 wydarzeniach zorganizowanych w 2016 r. w Warszawie.

System Demand Outlook nie obejmuje wszystkich obiektów konferencyjnych w Warszawie – informacje dotyczą przede wszystkim obiektów hotelowych, które ze względu na swój potencjał infrastrukturalny oraz ofertę są istotne z punktu widzenia rynku wydarzeń w Warszawie. Są to głównie hotele 5, 4 i 3-gwiazdkowe. Ich udział w ogólnej liczbie objętych badaniem wydarzeń wyniósł prawie 84%, a w wynajętej powierzchni – prawie 75%.[1]

Liczba wydarzeń wg miesięcy[1, 9]

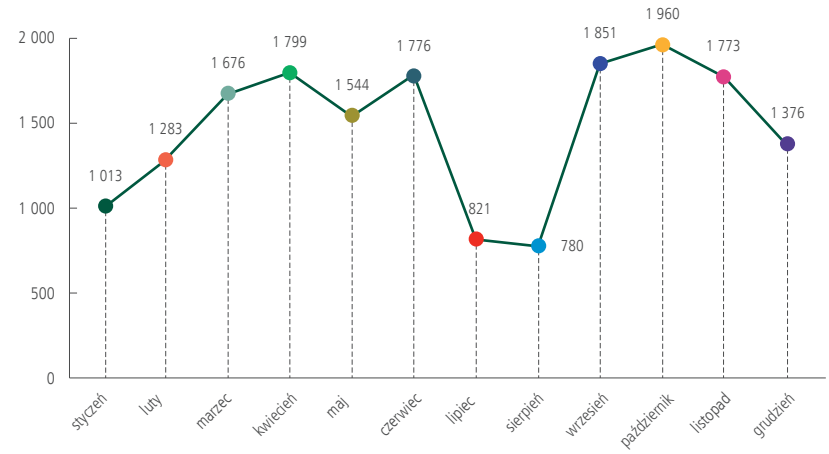

razem
17 652

48
średnia liczba wydarzeń dziennie

Liczba uczestników wydarzeń wg miesięcy[1, 9]

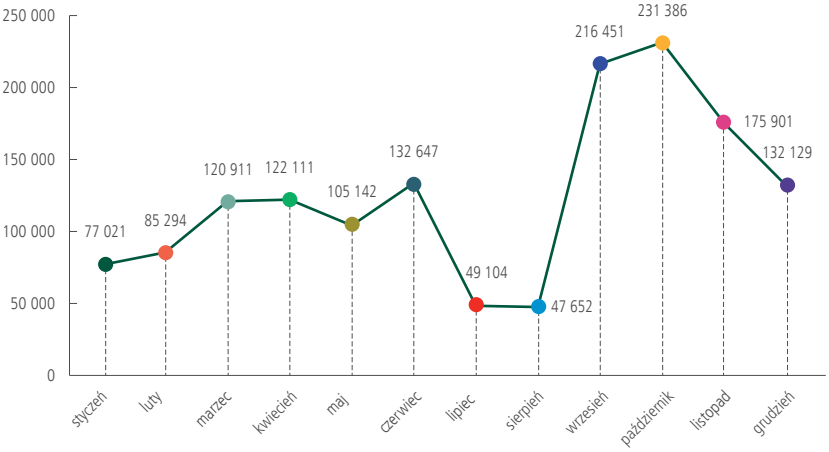

razem
1 495 749

85
średnia liczba uczestników wydarzenia

Wykorzystana powierzchnia wg miesięcy (m²)[1]

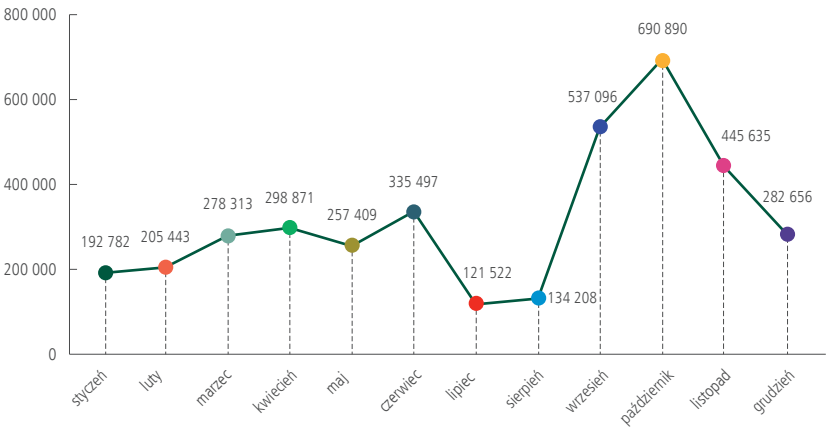

razem
3 780 322

Wykorzystana powierzchnia wg dni tygodnia (m²)[1]

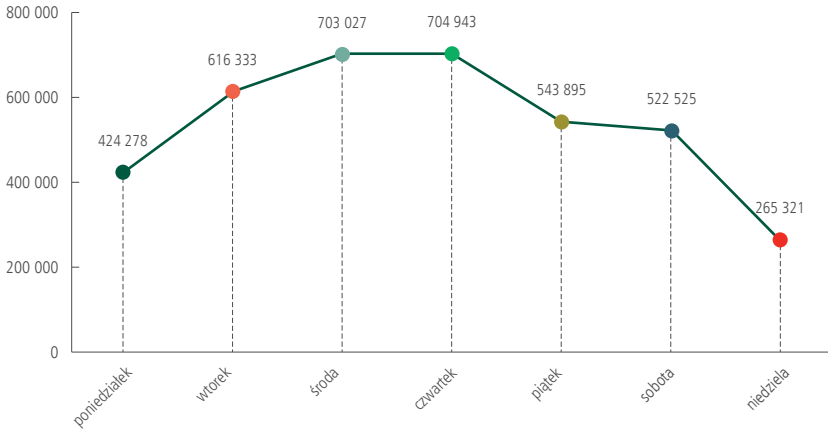

razem

3 780 322

Wydarzenia wg rodzaju[1]

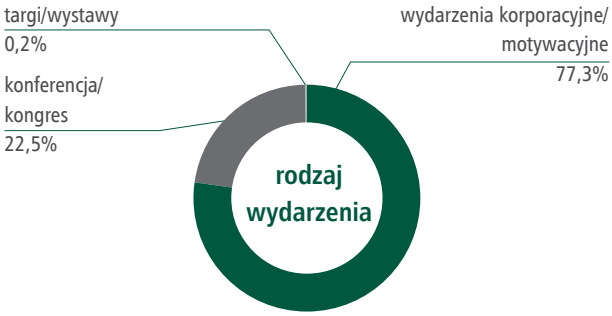

Wydarzenia wg grup tematycznych[1]

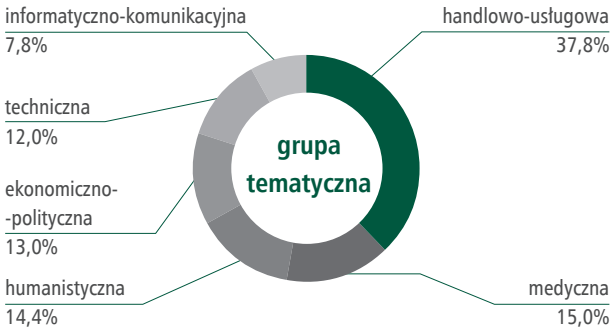

Wydarzenia wg rodzaju organizatora[1]

Wydarzenia wg typu obiektu[1]

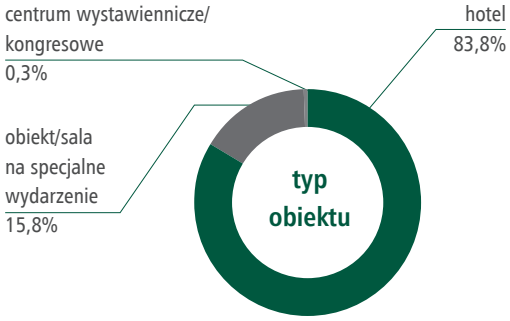

Wydarzenia wg czasu trwania[1, 9]

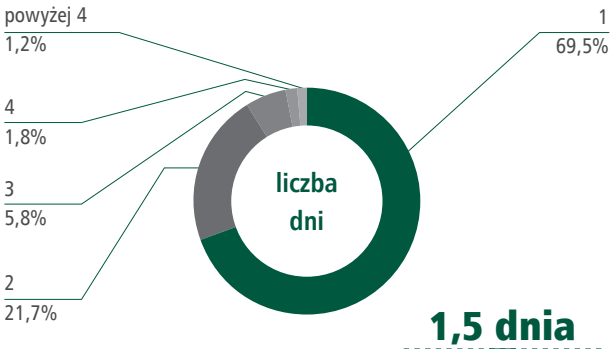

1,5 dnia

średnia długość wydarzenia

Liczba wydarzeń w wybranych polskich miastach[9]

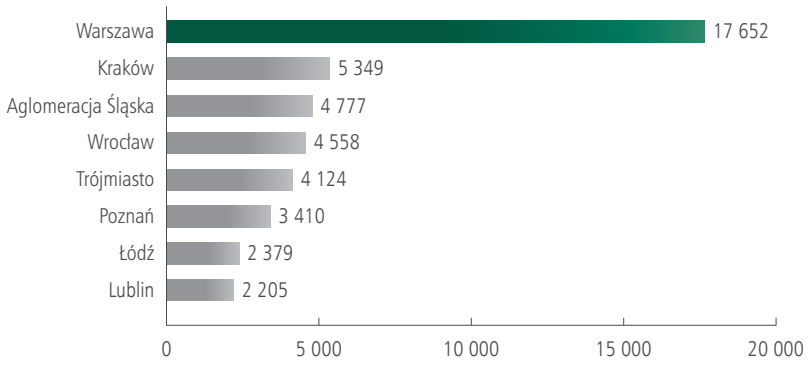

POWIERZCHNIA WYSTAWIENNICZA WYBRANYCH OBIEKTÓW[10]

Warszawskie Centrum Kongresowe Pałac Kultury i Nauki w Warszawie
10 000 m²

PGE Narodowy
22 350 m²

EXPO XXI Warszawa
17 500 m²

Centrum Targowo-Kongresowe MT Polska
10 000 m²

CHARAKTERYSTYKA RUCHU TURYSTYCZNEGO – TURYŚCI BIZNESOWI[11]

Główne środki transportu wykorzystywane w podróży bezpośrednio do Warszawy

samolot **38%**

pociąg **29%**

samochód **20%**

Lotniska przylotu do Warszawy

Lotnisko Chopina	**86%**
Lotnisko Warszawa/Modlin	**12%**
inne	**2%**

Główne formy zakwaterowania w Warszawie

hotel **48%**

mieszkanie znajomych/rodziny **17%**

wynajęte mieszkanie/apartament **10%**

Wizyty w Warszawie

pierwsza	**27%**
druga	**13%**
byłem(am) tu 3-5 razy	**20%**
byłem(am) tu więcej niż 5 razy	**40%**

Wydatki podczas pobytu w Warszawie

1 284 zł

średnia deklarowana kwota wydatków na osobę

8. WIZERUNEK WARSZAWY

WARSZAWA W OPINII TURYSTÓW[1]

8,18
średnia ocena atrakcyjności turystycznej Warszawy według turystów*

8,28
średnia skłonność turystów do ponownego przyjazdu do Warszawy*

8,44
średnia skłonność turystów do zarekomendowania przyjazdu do Warszawy swojej rodzinie/znajomym*

Wśród szczególnie pozytywnych wrażeń z Warszawy turyści najczęściej wymieniają:

- **interesujące miejsca i zabytki**
- **przyjaznych ludzi**
- **dobrą gastronomię**

* w skali od 1 do 10

WIZERUNEK WARSZAWY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW WYBRANYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH*[2]

* Francji, Hiszpanii, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Włoch

Znajomość Warszawy na tle wybranych miast europejskich

Berlin	Praga	Budapeszt	**Warszawa**	Kraków	Ryga	Gdańsk	Wrocław	Poznań
90%	87%	85%	81%	74%	56%	50%	37%	32%

wśród

Włochów	Hiszpanów	Niemców	Francuzów	Brytyjczyków
88%	82%	89%	77%	68%

Pozytywne odczucia związane z Warszawą*

Włosi	Hiszpanie	Niemcy	Francuzi	Brytyjczycy
61%	58%	44%	49%	51%
wśród osób, które były w Warszawie przynajmniej raz				
47%	32%	15%	22%	18%
wśród osób, które nie były w Warszawie, ale słyszały o niej				

ogółem
54%
27%

* wśród osób, które znają Warszawę choćby ze słyszenia

Skłonność do odwiedzenia Warszawy*

58%	51%	38%	35%	34%
Włochów	Hiszpanów	Niemców	Francuzów	Brytyjczyków

jest zdecydowanie skłonnych odwiedzić Warszawę

ogółem
44%

* wśród osób, które znają Warszawę choćby ze słyszenia

Wybrane spontaniczne skojarzenia z Warszawą (%)*

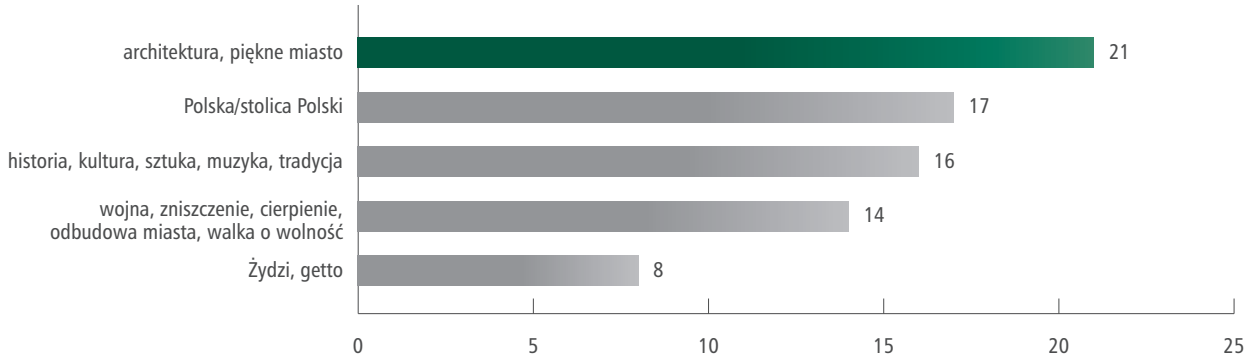

* wśród osób, które znają Warszawę choćby ze słyszenia

Ogólne wyobrażenie na temat Warszawy*

*wśród osób, które znają Warszawę choćby ze słyszenia

Cechy Warszawy*

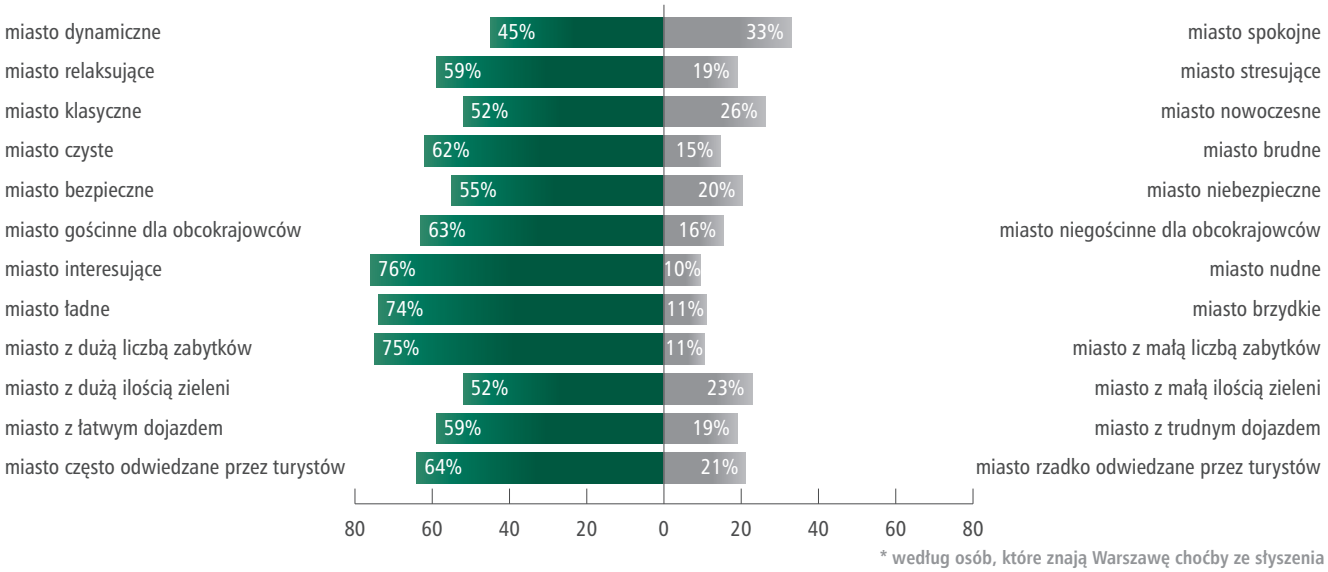

* według osób, które znają Warszawę choćby ze słyszenia

Najbardziej rozpoznawalne miejsca i obiekty związane z Warszawą*

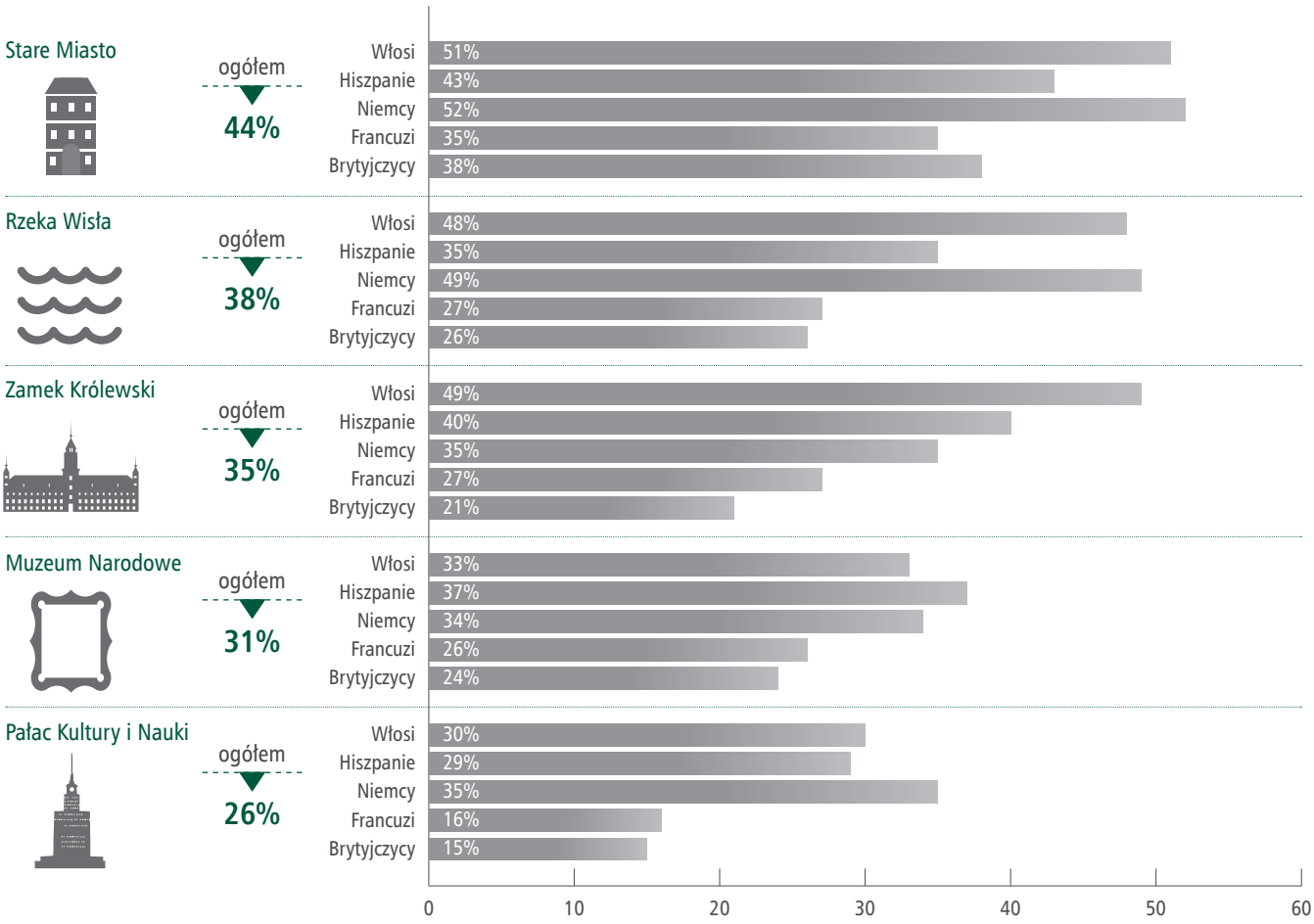

* wśród osób, które znają Warszawę choćby ze słyszenia

Rozpoznawalność wybitnych osób związanych z Warszawą*

Znajomość postaci Fryderyka Chopina

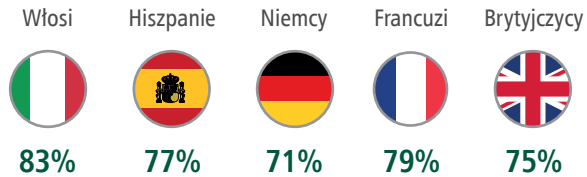

ogółem **77%**

Kojarzenie postaci Fryderyka Chopina z Warszawą**

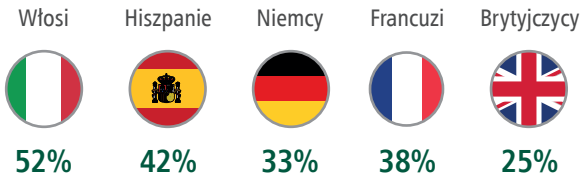

ogółem **39%**

Znajomość postaci Marii Skłodowskiej-Curie

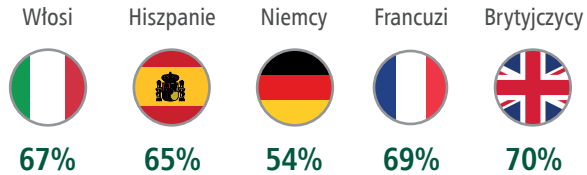

ogółem **65%**

Kojarzenie postaci Marii Skłodowskiej-Curie z Warszawą**

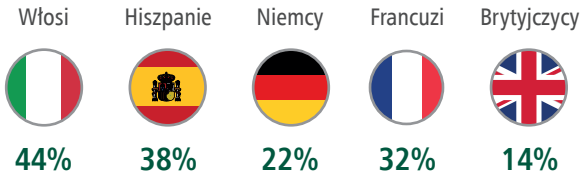

ogółem **31%**

* wśród osób, które znają Warszawę choćby ze słyszenia
** wśród osób, które znają tę postać

Wybrane spontaniczne skojarzenia z Warszawą (%)

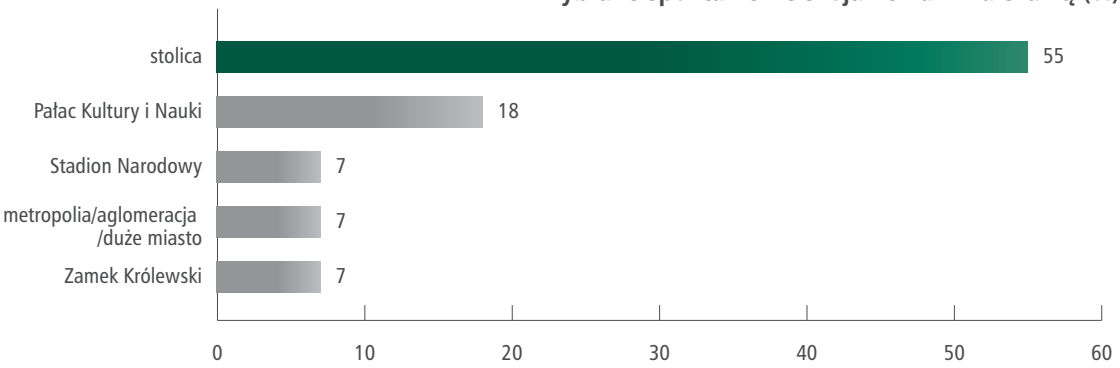

Ogólne wyobrażenie na temat Warszawy

Cechy Warszawy

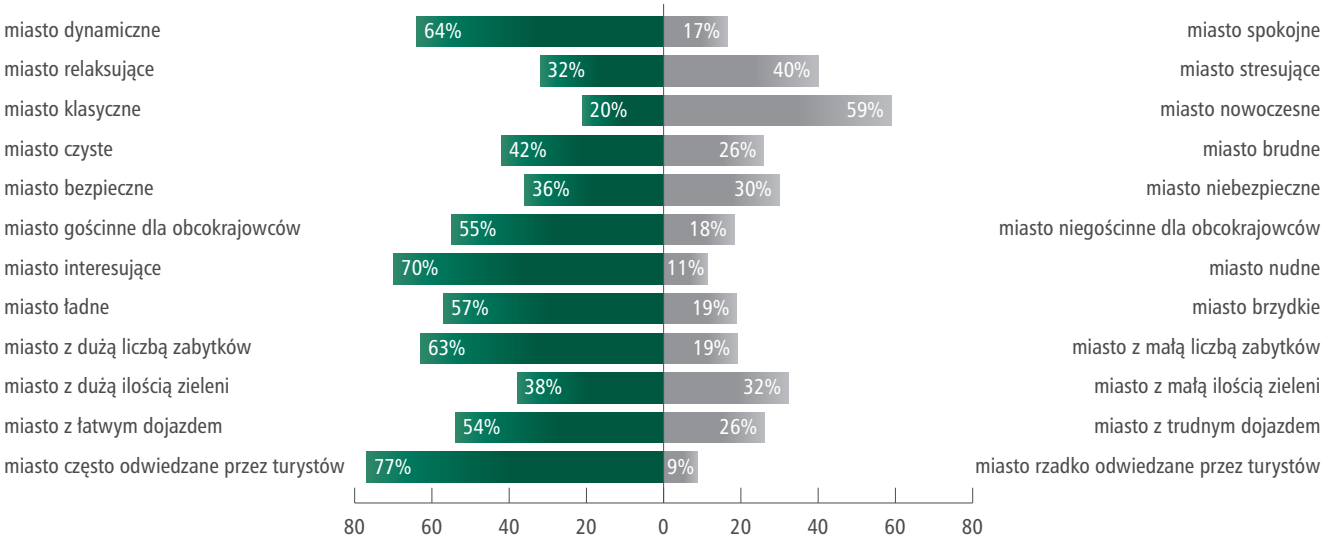

Najbardziej rozpoznawalne miejsca i obiekty związane z Warszawą

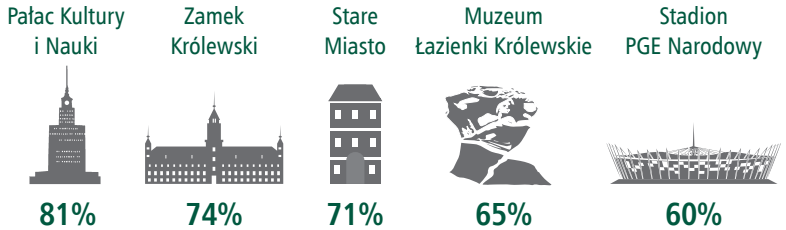

Rozpoznawalność wybitnych osób związanych z Warszawą

Źródła

Rozdział 1:

1. PRZEGLĄD STATYSTYCZNY WARSZAWY. ROK XXVI. NR 1. Kwartalnik, URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE, 2017
2. PRZEGLĄD STATYSTYCZNY. WARSZAWA. ROK XXV. NR 4. Kwartalnik, URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE, 2017
3. BIULETYN STATYSTYCZNY MIASTA KRAKOWA. Rok XVIII. IV KWARTAŁ, Urząd Statystyczny w Krakowie, 2016
4. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA ŁODZI. IV KWARTAŁ 2016, URZĄD STATYSTYCZNY W ŁODZI, 2017
5. POZNAŃ. BIULETYN STATYSTYCZNY. Rok XXV. Nr 4. IV kwartał 2016, Urząd Statystyczny w Poznaniu, 2016
6. WROCŁAW. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA. I-IV KWARTAŁ, URZĄD STATYSTYCZNY WE WROCŁAWIU, 2016
7. Wpływ turystyki na gospodarkę Warszawy, Stowarzyszenie na rzecz Badania, Rozwoju i Promocji Turystyki, 2017
8. E-REGI 2016. EUROPEAN REGIONAL ECONOMIC GROWTH INDEX, JONES LANG LASALLE IP, INC., 2016
9. fDi EUROPEAN CITIES AND REGIONS OF THE FUTURE 2016/17. RANKINGS, fDi Intelligence, The Financial Times Ltd., 2016
10. fDi POLISH CITIES OF THE FUTURE 2015/16, fDi Intelligence, The Financial Times Ltd., 2015
11. EMEA Investor Intentions Survey 2016, CBRE Ltd, 2016
12. The Global Financial Centres Index 20, Long Finance, 2016
13. Tholons 2016 Top 100 Outsourcing Destinations, Tholons, 2016
14. MAIN STREETS ACROSS THE WORLD 2016/2017, Cushman & Wakefield LLP, 2016
15. SUSTAINABLE CITIES INDEX 2016, Arcadis, 2016
16. Warszawski Rynek Biurowy, 4 kwartał 2016, CBRE Sp. z o.o., 2017
17. RYNEK BIUROWY W WARSZAWIE. Podsumowanie 2016 roku, Cushman & Wakefield LLP., 2017
18. POLAND. YOUR PLACE TO INVEST 2017
19. http://www.propertynews.pl/biura/q22-oficjalnie-otwarty-zobacz-film,49445.html
20. http://tvnwarszawa.tvn24.pl/informacje,news,warsaw-spire-oficjalnie-otwarty-to-jeden-z-najwyzszych-budynkow-w-europie,202346.html
21. RYNEK BIUROWY. GŁÓWNE MIASTA REGIONALNE W POLSCE. Podsumowanie 2016 roku, Cushman & Wakefield LLP., 2017
22. WARSZAWA. MIASTO STARTUPÓW, m.st. Warszawa, 2017
23. WARSZAWA. MIASTO STARTUPÓW – Ulotka
24. http://warszawa.onet.pl/ruszylo-centrum-przedsiebiorczosci-smolna/7x7p9
25. http://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/centrum-kreatywno-ci-targowa-otwarte
26. http://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/centrum-kreatywno-ci-targowa
27. STARTUP HEATMAP EUROPE 2016, EUROPEAN STARTUP INITIATIVE, 2016
28. http://www.eu-startups.com/2016/06/top-15-europes-biggest-startup-hubs-in-2016/
29. Perspektywy
30. http://www.perspektywy.pl/RSW2016/ranking-uczelni-akademickich
31. EF EPI. EF English Proficiency Index 2016, EF Education First Ltd., 2016
32. http://www.ef.pl/epi/regions/europe/poland/
33. Barometr Warszawski XI'16, Urząd m.st. Warszawy, 2016

Rozdział 2:

1. http://www.lot.com/pl/pl/
2. https://www.airberlin.com/pl
3. https://www.alitalia.com/pl_pl/offers.html
4. https://www.emirates.com/pl/polish/
5. Lotnisko Chopina w Warszawie
6. http://www.ulc.gov.pl/_download/regulacja_rynku/statystyki/IV_kw_2016/wg_portow_lotniczych-Q42016.pdf
7. http://www.lotnisko-chopina.pl/pl/samochod.html
8. https://maps.google.pl/
9. http://www.sleepinginairports.net/2016/best-airports-europe.htm
10. https://www.lotnisko-chopina.pl/pl/aktualnosci-i-wydarzenia/0/371/szczegoly.html
11. https://www.lotnisko-chopina.pl/pl/aktualnosci-i-wydarzenia/0/513/szczegoly.html
12. https://www.lotnisko-chopina.pl/pl/aktualnosci-i-wydarzenia/0/495/szczegoly.html
13. https://www.lotnisko-chopina.pl/pl/aktualnosci-i-wydarzenia/0/229/szczegoly.html
14. https://www.lotnisko-chopina.pl/pl/aktualnosci-i-wydarzenia/0/443/szczegoly.html
15. https://www.lotnisko-chopina.pl/pl/aktualnosci-i-wydarzenia/0/403/szczegoly.html
16. Lotnisko Warszawa/Modlin
17. http://modlinairport.pl/pasazer/parking-dojazd-samochodem
18. https://www.modlinbus.pl/strony/page/dojazd-z-warszawy-centrum-na-lotnisko-modlin
19. http://modlinairport.pl/aktualnosc/ryanair-uruchamia-nowe-polaczenie-do-walencji
20. http://modlinairport.pl/aktualnosc/coraz-wieksza-oferta-gastronomiczna-lotniska
21. http://turystyka.rp.pl/artykul/706099,1299940-Modlin-nakarmi-pasazerow-tapasami.html
22. TURYSTYKA W WARSZAWIE. RAPORT 2015, STOŁECZNE BIURO TURYSTYKI, 2016
23. PODSUMOWANIE RUCHU 2016. Kraków Airport, Kraków Airport, 2017
24. https://www.katowice-airport.com/pl/lotnisko/statystyki-roczne
25. http://airport.wroclaw.pl/lotnisko/o-lotnisku/statystyki/statystyki-ogolne/
26. http://www.airport-poznan.com.pl/pl/port-lotniczy/statystyki
27. BUD International Airport Traffic 2007-2016, Budapest Airport
28. Traffic Report – 2016, Prague Airport
29. http://www.viennaairport.com/en/company/press__news/press_releases__news_1?news_beitrag_id=1484560994069
30. Annual Traffic Report 2016, Munich Airport, 2017
31. http://rozklad-pkp.pl/
32. https://www.intercity.pl/pl/site/o-nas/dzial-prasowy/aktualnosci/dodatni-wynik-finansowy-i-ponad-7-mln-pasazerow-wiecej-pkp-intercity-podsumowuje-2016-rok.html
33. Antresola na Dworcu Centralnym udostępniona podróżnym – Komunikat prasowy, PKP S.A., 23.03.2017
34. Raport z badania opinii turystów odwiedzających Warszawę w 2016 roku, Ipsos Sp. z o.o., 2016

Rozdział 3:

1. Stołeczne Biuro Turystyki na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy oraz Ministerstwa Sportu i Turystyki
2. TURYSTYKA W M.ST. WARSZAWIE W 2016 R., URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE, 2017
3. Turystyka w m.st. Warszawie w I kwartale 2016 r., Urząd Statystyczny w Warszawie
4. Turystyka w m.st. Warszawie w II kwartale 2016 r., Urząd Statystyczny w Warszawie
5. Turystyka w m.st. Warszawie w III kwartale 2016 r., Urząd Statystyczny w Warszawie
6. Turystyka w m.st. Warszawie w IV kwartale 2016 r., Urząd Statystyczny w Warszawie
7. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2016 roku, GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY, 2017
8. Raport z badania opinii turystów odwiedzających Warszawę w 2016 roku, Ipsos Sp. z o.o., 2016
9. RAPORT 2016. Rynek Hotelarski w Polsce. Wydanie specjalne czasopisma ŚWIAT HOTELI, BROG Marketing Sp. z o.o. S.K., LIPIEC-SIERPIEŃ 2016
10. http://www.horecanet.pl/Polskie-hotele-w-Przewodniku-Michelin,wiadomosc,18,marzec,2016.aspx
11. http://www.tur-info.pl/p/ak_id,49363,,trivago_pl,ceny_noclegow,europejskie_miasta,madryt,rzym,berlin,warszawa,krakow.htm

Rozdział 4:

1. Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie
2. http://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/aktualnosci/stara-oranzeria-jak-nowa
3. http://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/aktualnosci/lazienki-krolewskie-z-nagroda-europejskiego-klubu-biznesu
4. http://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/aktualnosci/w-lazienkach-wyklul-sie-paw-po-raz-pierwszy-od-kilku-lat
5. Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie
6. http://warszawa.eska.pl/newsy/zabytkowe-meble-z-xviii-wieku-wrocily-do-muzeum-w-wilanowie-wideo-audio/109884
7. http://turystyka.wp.pl/warszawa-krolewski-ogrod-swiatla-w-wilanowie-6059582815114369a
8. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,20877337,magiczna-kraina-w-wilanowie-tak-wyglada-krolewski-ogrod-swiatla.html
9. Muzeum Narodowe w Warszawie
10. http://www.mnw.art.pl/wystawy/w-muzeum-wszystko-wolno-wystawa-przygotowana-przez-dzieci,195.html
11. http://www.mnw.art.pl/aktualnosci/w-muzeum-wszystko-wolno-w-finale-konkursu-2016-children-in-museums-award,284.html
12. http://konkurssybilla.nimoz.pl/LAUREACI2016
13. http://www.mnw.art.pl/wystawy/brescia-renesans-na-polnocy-wlochbrmoretto-savoldo-moroni-rafael-tycjan-lotto,178.html
14. Zamek Królewski w Warszawie - Muzeum
15. http://www.antyradio.pl/Technologia/Internet/Google-zwiedzilo-Zamek-Krolewski-w-Warszawie-6898
16. https://www.zamek-krolewski.pl/zwiedzanie/archiwum-wystaw-czasowych/wystawa-sacrum-poloniae-iubileum-966-2016
17. Muzeum Powstania Warszawskiego
18. http://www.1944.pl/artykul/jak-wygladal-rok-2016-w-muzeum-powstania-warsz,4606.html; Muzeum Powstania Warszawskiego
19. http://www.1944.pl/artykul/wystawa-miara-pokoju.-quantum-of-peace-z-p,4488.html
20. Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN
21. http://www.polin.pl/pl/aktualnosci/2015/12/22/polin-europejskim-muzeum-roku-2016
22. http://www.polin.pl/pl/aktualnosci/2016/02/25/wystawa-franka-stelli-otwarta-relacja-z-wernisazu
23. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,21204649,muzeum-polin-wystawa-franka-stelli-wsrod-najlepszych-na-swiecie.html
24. Muzeum Fryderyka Chopina w Warszawie
25. http://chopin.museum/pl/events/archives/id/823
26. http://culture.pl/pl/wydarzenie/polskie-muzea-na-international-symposium-on-electronic-art-2016
27. Muzeum Techniki i Przemysłu NOT
28. http://mtip.pl/
29. Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski
30. http://u-jazdowski.pl/program/wystawy/angelika-markul
31. http://u-jazdowski.pl/program/wystawy/slavs-and-tatars-usta-usta
32. http://culture.pl/pl/artykul/slavs-and-tatars-w-zamku-ujazdowskim
33. Zachęta - Narodowa Galeria Sztuki
34. https://zacheta.art.pl/pl/wystawy/bogactwo
35. https://zacheta.art.pl/pl/wystawy/common-affairs
36. http://kulturaonline.pl/wystawa,common,affairs,polacy,zawojowali,berlin,zdjecia,tytul,artykul,26108.html
37. Centrum Nauki Kopernik
38. http://www.kopernik.org.pl/wystawy/plyn-lub-gin/
39. http://www.kopernik.org.pl/projekty-specjalne/festiwal-przemiany/
40. http://warszawa.naszemiasto.pl/artykul/festiwal-przemiany-2016-o-niesmiertelnosci-w-centrum-nauki,3821930,galop,t,id,tm.html
41. PGE Narodowy
42. http://www.pgenarodowy.pl/aktualnosci/5965,rekordowy-lotto-warszawski-memorial-kamili-skolimowskiej
43. http://www.pgenarodowy.pl/aktualnosci/6706,blisko-dwa-miliony-gosci-na-pge-narodowym-w-2016-roku
44. Pałac Kultury i Nauki w Warszawie
45. http://titanic.cojestgrane24.pl/wystawa
46. http://www.pkin.pl/aktualnosci/50-horyzont-historii-3d-w-pkin
47. Miejski Ogród Zoologiczny w Warszawie
48. http://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/12-tysi-cy-zwierz-t-i-730-tysi-cy-zwiedzaj-cych-zoo-w-2016-roku
49. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,20252125,marcin-gortat-odwiedzil-zyrafka-w-zoo-maly-juz-go-przerosl.html
50. http://wawalove.pl/Zyrafek-Gortat-obchodzi-pierwsze-urodziny-a24700
51. Raport z badania opinii turystów odwiedzających Warszawę w 2016 roku, Ipsos Sp. z o.o., 2016
52. http://sarp.warszawa.pl/znamy-laureatow-nagrody-architektonicznej-prezydenta-m-st-warszawy/
53. http://warszawa.naszemiasto.pl/artykul/muzeum-katynskie-uroczyste-otwarcie-placowki,3513011,artgal,t,id,tm.html
54. http://archwwa.pl/aktualnosci/czekamy-na-gosci-z-70-krajow/
55. Urząd m.st. Warszawy
56. Stołeczna Estrada
57. http://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/aktualnosci/koncerty-chopinowskie-2016-w-lazienkach-krolewskich
58. Alter Art Festival Sp. z o.o.
59. http://fundacjakamili.pl/2016/08/28/82-98-rekord-swiata-anity-wlodarczyk-na-lotto-warszawskim-memoriale-kamili-skolimowskiej/
60. Walk Events Sp. z o.o.
61. http://mrot.pl/7-aktualnosci/1048-najlepsze-produkty-turystyczne-wojewodztwa-mazowieckiego-w-roku-2016
62. Badanie publiczności warszawskich instytucji kultury. RAPORT Z BADANIA ILOŚCIOWEGO, Kantar Millward Brown, 2016
63. http://www.michelin.pl/komunikatyprasowe_wiadomosci/Gwiazdka-Michelin-dla%20drugiej-polskiej-restauracji
64. http://culture.pl/pl/artykul/gdzie-jesc-juz-jest-przewodnik-kulinarny-gault-millau-2016
65. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,19836137,warsaw-restaurant-week-tydzien-kultury-stolu.html
66. http://warszawa.naszemiasto.pl/artykul/warszawa-to-miasto-dla-wegan-i-wegetarian-zdaniem-portalu,3790521,artgal,t,id,tm.html

Rozdział 5:

1. http://podroze.se.pl/polska/mazowieckie/warszawa/hala-koszyki-najmodniejsze-miejsce-w-stolicy/5772/
2. http://wawalove.pl/Wkrotce-otwarcie-Hali-Koszyki-Bedzie-to-wyjatkowy-punkt-na-mapie-stolicy-a24276
3. https://www.koszyki.com/nowosci/muzyka-w-hali-koszyki/
4. https://www.koszyki.com/nowosci/nasze-nagrody/
5. http://warszawa.eska.pl/poznaj-miasto/nocny-market-w-warszawie-powstanie-pierwszy-nocny-street-food/174900
6. http://warszawa.naszemiasto.pl/artykul/nocny-market-w-warszawie-na-dworcu-glownym-tak-wyglada-nowe,3757880,artgal,t,id,tm.html
7. https://mowianamiescie.pl/artykuly/806-nocny-market-nowa-inicjatywa-dla-smakoszy
8. http://k-mag.pl/artykul/opuszczony-dworzec-zamieni-sie-tetniacy-zyciem-nocny-market-noca-bedzie-tu-mozna-dobrze-zjesc-wypic-ogolic-brode-i-zrobic-tatuaz/
9. http://warsawfoodie.pl/2016/09/nocny-market-zakonczenie-sezonu/
10. http://targsniadaniowy.pl/
11. http://warszawa.naszemiasto.pl/artykul/ruszyl-targ-sniadaniowy-na-zoliborzu-w-zimowej-odslonie,3908570,artgal,t,id,tm.html
12. http://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/pldefilad-przyjd-sprawd-zosta-b-d-u-siebie
13. http://warszawa.naszemiasto.pl/artykul/plac-defilad-znow-ozyje-trzy-miesiace-koncertow-teatru-i,3752275,artgal,t,id,tm.html
14. http://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/inauguracja-kolejnej-edycji-projektu-plac-defilad
15. http://portpraski.onet.pl/praga-dzielnica-artystow-i-nowych-inwestycji/
16. Muzeum Warszawy
17. http://muzeumpragi.pl/o-muzeum/
18. http://otwartazabkowska.pl/idea
19. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,21159869,zimowa-otwarta-zabkowska-praski-deptak-ozyje-na-poczatku-stycznia.html
20. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,20094191,praga-polnoc-powstanie-zoo-market-pchli-targ-jak-mauerpark.html
21. http://wawalove.pl/Na-Pradze-Polnoc-rusza-retro-targ-ZOO-Market-a22720
22. http://metrowarszawa.gazeta.pl/metrowarszawa/1,141635,19639875,najfajniejsze-miejsca-na-pradze-polnoc-tu-znajdziesz-wszystko.html
23. http://www.national-geographic.pl/galeria/warszawa-w-7-odslonach-stolice-zwiedzamy-metrem/napo-20131105pm-013
24. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,19211625,google-na-warszawskiej-pradze-campus-warsaw-wlasnie-zaczal.html
25. http://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/centrum-kreatywno-ci-targowa-otwarte
26. http://firma.um.warszawa.pl/projekty/centrum-kreatywnosci-targowa-56/
27. http://infrastruktura.um.warszawa.pl/zielona-stolica-europy-2018
28. Urząd m.st. Warszawy
29. http://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/wi-wis-y-2016-ywio-warszawy
30. https://www.theguardian.com/travel/2016/jul/11/10-best-urban-beaches-city-riversides-europe-paris-berlin-london
31. http://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/multimedialne-fontanny-po-raz-ostatni-w-tym-roku
32. http://parkfontann.pl
33. Stołeczna Estrada
34. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,19995063,multimedialny-park-fontann-w-warszawie-pokaz-z-syrenkami-i.html
35. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,19936631,jean-michel-jarre-autorem-muzyki-do-pokazu-w-multimedialnym.html
36. https://nextbike.pl/miasta/warszawa-veturillo/aktualnosci-5/piec-lat-rowerowej-rewolucji-w-warszawie-za-nami-sezon-2016-rowerow-miejskich-veturilo/
37. http://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/iluminacj-czas-zacz
38. http://warszawa.onet.pl/swiateczna-iluminacja-w-warszawie-zostanie-do-lutego/8svcyy
39. http://tvnwarszawa.tvn24.pl/informacje,news,sen-o-zimowej-warszawie-rozblysly-miliony-swiatelek-stolica-juz-czaruje,218847.html
40. http://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2016-12-03/45-mln-swiatel-i-nowa-choinka-na-pl-zamkowym-jest-swiateczna-iluminacja-w-warszawie/
41. http://warszawa.naszemiasto.pl/artykul/iluminacja-swiateczna-2016-warszawa-wiemy-o-ktorej-zostanie,3937994,artgal,t,id,tm.html
42. http://wawalove.pl/Swiateczna-iluminacja-rozblysla-na-ulicach-Warszawy-GALERIA-sl24836/foto_1

Rozdział 6:

1. SZACUNEK WIELKOŚCI PRZYJAZDOWEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO DO WARSZAWY W 2016 ROKU, dr hab. Ewa Dziedzic, prof. SGH, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, 2017
2. Global Destination Cities Index by Mastercard 2016, Mastercard, 2016
3. Raport z badania opinii turystów odwiedzających Warszawę w 2016 roku, Ipsos Sp. z o.o., 2016

Rozdział 7:

1. RAPORT PRZEMYSŁ SPOTKAŃ W WARSZAWIE 2016, WARSAW CONVENTION BUREAU
2. 2016 ICCA Statistics Report, International Congress and Convention Association
3. 2007 Statistics Report. International Association Meetings Market, International Congress and Convention Association
4. http://www.meetingplanner.pl/artykuly/raporty/art,43,raport-icca-polska-wyzej-o-cztery-miejsca.htm
5. Warsaw Convention Bureau
6. http://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/szczyt-nato-w-liczbach-infografika/fpv254
7. http://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/szczyt-nato-w-warszawie-w-liczbach,658383.html;
8. http://www.rp.pl/Warszawa/160709664-Szczyt-NATO-w-Warszawie-w-liczbach.html#ap-
9. Raport z działalności 2016, WARSZAWSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA
10. Warsaw Congress Guide 2017, WARSAW CONVENTION BUREAU
11. Opracowanie własne Urzędu m.st. Warszawy na podstawie „Badania opinii turystów odwiedzających Warszawę w 2016 r.", Ipsos Sp. z o.o., 2016

Rozdział 8:

1. Raport z badania opinii turystów odwiedzających Warszawę w 2016 r., Ipsos Sp. z o.o., 2016
2. Raport z badania ilościowego na temat wizerunku Warszawy wśród mieszkańców wybranych krajów europejskich, ARC Rynek i Opinia, 2016
3. Raport z badania ilościowego na temat wizerunku Warszawy wśród mieszkańców Polski, Urząd m.st. Warszawy, 2017

Autorzy zdjęć:

Wstęp: fot. Dima Malihin

Rozdział 4: fot. M. Mosiński, Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie; fot. W. Z. Panów, pzstudio.pl; fot. m.st. Warszawa; fot. Warszawska Organizacja Turystyczna; fot. F. Kwiatkowski; fot. Muzeum Techniki; fot. Bartosz Górka/Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski; fot. Piotr Bednarski licencja CC BY-SA (Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki); fot. Miejski Ogród Zoologiczny w Warszawie

Rozdział 5: fot. F. Kwiatkowski; fot. m.st. Warszawa; fot. Warszawska Organizacja Turystyczna; fot. W. Z. Panów, pzstudio.pl

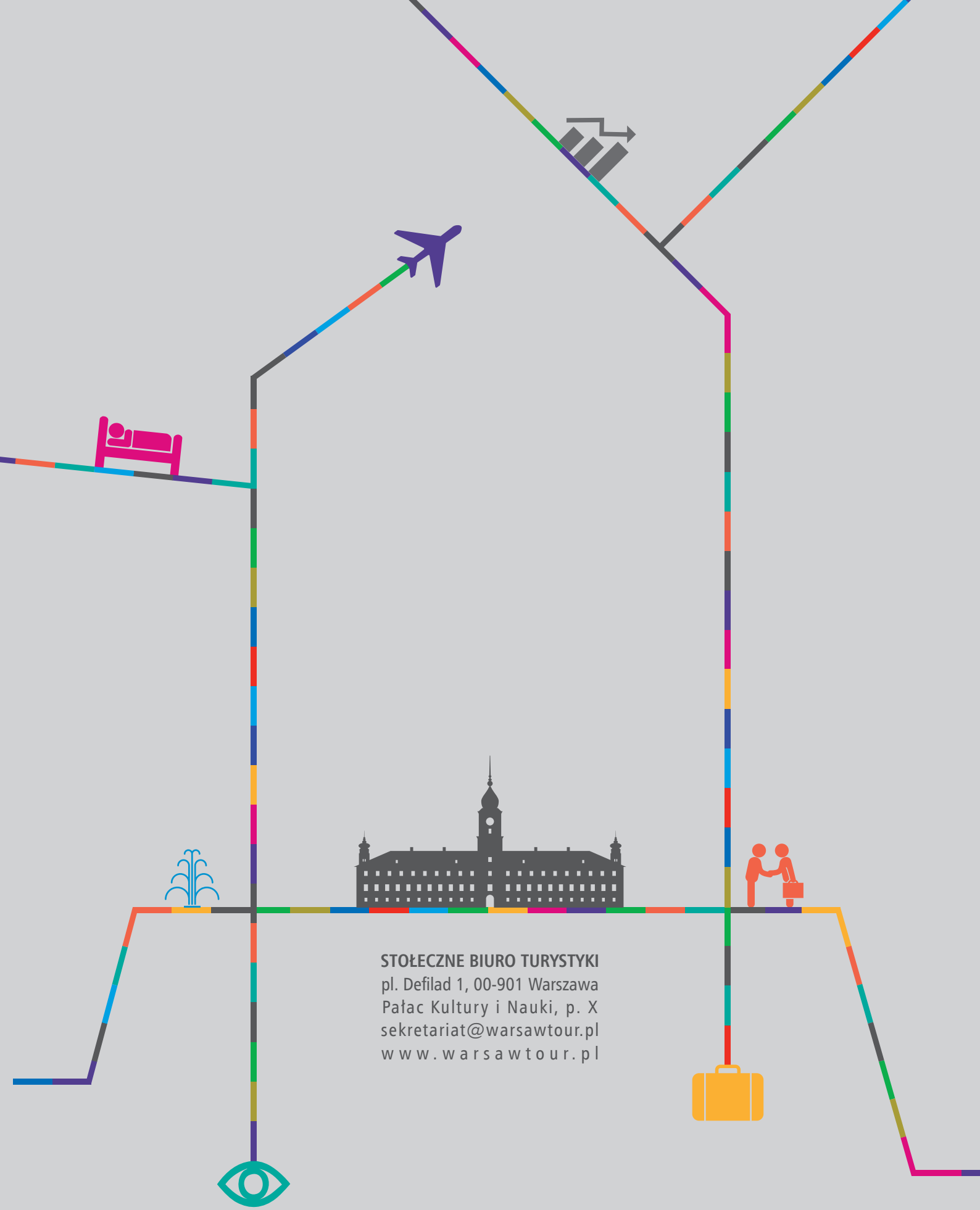

STOŁECZNE BIURO TURYSTYKI
pl. Defilad 1, 00-901 Warszawa
Pałac Kultury i Nauki, p. X
sekretariat@warsawtour.pl
www.warsawtour.pl